

**T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
RESİM ANABİLİM DALI
RESİM BİLİM DALI**

**YÜKSEKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNDE SELÇUKLU
SANATI FARKINDALIĞI**

MUSTAFA TÜRKER TÜRKOĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN:
Doç. Dr. MAHMUT SAMİ ÖZTÜRK**

KONYA-2019

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Mustafa Türker TÜRKÖĞLU		
	Numarası	158119011010		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Resim/Resim		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
Tezin Adı	Yükseköğretim Öğrencilerinde Selçuklu Sanatı Farkındalığı			

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Mustafa Türker TÜRKÖĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	 SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
--	---	---

Öğrencinin	Adı Soyadı	Mustafa Türker TÜRKOĞLU
	Numarası	158119011010
	Ana Bilim / Bilim Dalı	RESİM/RESİM
	Programı	Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Mahmut Sami ÖZTÜRK
	Tezin Adı	Yükseköğretim Öğrencilerinde Selçuklu Sanatı Farkındalığı

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “Yükseköğretim Öğrencilerinde Selçuklu Sanatı Farkındalığı” başlıklı bu çalışma 27/09/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sıra No	Danışman ve Üyeler		
	Unvanı	Adı ve Soyadı	İmza
1	Doç. Dr.	Mahmut Sami ÖZTÜRK	
2	Doç. Dr.	Oğuz YURTTADUR	
3	Dr. Öğr. Üyesi	Ahmet TÜRE	

ÖNSÖZ

Araştırma da büyük ve zengin içeriği olan Selçuklu Sanatının kavramsal, biçimsel içeriğini bir kısmında; Selçuklu Payitahtı olan Konya ili Yükseköğrenim öğrencilerinin farkındalık durumları üzerinden diğer kısım üzerinden araştırmaya çalıştım. Özellikle öğrencilerin görüş ve önerileri dikkate alınarak incelenmiş, sonuçlar ortaya çıkarılmıştır.

Başta Selçuklu Sanatı ve kültür eserlerini bize miras bırakan, Devlet Ebed Müddet için bu topraklarda can feda savaşan, medeniyet kapsamında üreten ve bu topraklarda yaşamını sürdürmüş atalarımızı rahmet ve minnetle anıyorum. İlk günden beri beni yönlendiren, bilgilerini esirgemeyen danışmanım, başta sayın Doç. Dr. Mahmut Sami ÖZTÜRK hocama ve üzerimde emeği geçen tüm hocalarıma, özellikle hayatımdaki en büyük destekçilerim Annem ve Babama teşekkürlerimi borç bilirim.

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	Mustafa Türker TÜRKOĞLU		
	Numarası	158119011010		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Resim/Resim		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Mahmut Sami ÖZTÜRK		
Tezin Adı	Yükseköğretim Öğrencilerinde Selçuklu Sanatı Farkındalığı			

Tarih boyunca Türk-İslam devletlerinde sanat eserleri, halka hizmet etmek amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla yapılan camiler, saraylar, hanlar, hamamlar, çeşmeler, kışla binaları, kervansaraylar, köprüler, hastaneler sayesinde mimari ağırlıklı sanat örnekleri gelişmiştir. Mimariden başka halı, kilim dokumacılığı, maden işlemeciliği, hat, çinicilik, seramik ve minyatür gibi sanat dalları da diğer uygulama alanlarıdır.

Araştırmayla zengin birikimi olan ve bunu geleceğe aktarmak için büyük bir sanat payesine sahip Selçuklu sanatının; öğrencilerce motifsel ve sanat imgelemi bazında çağdaş sanat uygulamalarına aktarılarak yorumlanması durumunun tespiti amaçlanmıştır. Yüksek Öğretim düzeyindeki öğrencilerin Konya ili bağlamında Selçuklu Sanatı farkındalığı ve konu hakkında görüşlerinin ne olduğu problem olarak belirlenmiştir. Çalışma içeriğinde sanat eğitimi, Türkiye’de Sanat Eğitimi Ve Tarihi, Selçuklu Tarihi, Selçuklu Sanatı ve çeşitleri bölümler bazında kavramsal başlıklar olarak ele alınmıştır. Veri toplama yöntemi olarak anket yoluyla Konya’da bulunan Necmettin Erbakan Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi ve Karatay Üniversitesi’nde öğrencilere anket çalışması uygulanmıştır. Veri toplama sürecinde çeşitli kaynaklardan yararlanılmış, görsellerden ve tablolardan faydalanılmıştır. Tez çalışmasının sonucu ise öğrencilerin Selçuklu sanatı farkındalığı konusunda bulgularla ortaya çıkan verilerin değerlendirmeleri ve yorumlarını içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanat Eğitimi, Selçuklu Sanatı, Motif, Üslup.

ABSTRACT

Student's	Name and Surname	Mustafa Türker TÜRKOĞLU		
	Student Number	158119011010		
	Department	Department of Painting		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	X	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	Assoc. Prof. Dr. Mahmut Sami ÖZTÜRK		
Title of the Thesis/Dissertation	Awareness Of Seljuk Art Among Higher Education Students			

Throughout the history, the works of art in Turkish-Islamic states were made to serve the public. The examples of architectural art were developed thanks to mosques, palaces, inns, baths, fountains, barracks, caravanserais, bridges and hospitals built for this purpose. Other than architecture, carpet and rug weaving, mining, calligraphy, tile making, ceramics and miniature art are also other areas of practice.

The purpose of this study is to examine the application of Seljuk art to contemporary art practices by the students in terms of motifs and artistic imagery in order to pass Seljuk Art with its rich background to the future generations. The awareness and opinions about Seljuk Art among higher education students in Konya are examined as the problem of this study. In this study, art education and its history in Turkey, Seljuk history, Seljuk art and types of Seljuk art are discussed as conceptual titles in terms of different chapters. The data of this study was collected through a questionnaire applied to the students in Necmettin Erbakan University, Selçuk University and Karatay University in Konya. Various sources, figures and tables were utilized in the data collection process. The results of this study include the interpretations of the findings about Seljuk art awareness among students.

Keywords: Art Education, Seljuk Art, Motifs, Style.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

Bilimsel Etik Sayfası	i
Tez Kabul Formu	ii
Önsöz	iii
Özet.....	iv
Summary.....	v
Tablolar Listesi	viii
Şekiller (Resimler) Listesi	xii
BİRİNCİ BÖLÜM- GİRİŞ	1
1.1.Araştırmanın Amacı ve Önemi	2
1.2. Problem Durumu.....	2
1.2.1.Alt problemler.....	2
1.3.Sayıtlar	3
1.4.Sınırlılıklar	3
İKİNCİ BÖLÜM- KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	4
2.1. Sanat Eğitimi.....	4
2.1.1. Türkiye de Sanat Eğitimi	5
2.1.1.1.Cumhuriyet Öncesi	6
2.1.1.2.Cumhuriyet Dönemi	7
2.1.2.Türkiye de Sanat Eğitimi Veren Kurumlar.....	10
2.2. Anadolu Selçuklu Dönemi Tarihi	10
2.2.1. Sanatının Doğuşu ve Karakteri	13
2.3.Anadolu Selçuklu Mimari Süsleme Sanatları.....	14
2.3.1.Taş Süsleme	14
2.3.2. Figürlü Taş Kabartma ve Heykel.....	17
2.3.3.Tuğla İşçiliği	19

2.3.4. Alçı Süsleme ve Duvar Resmi	21
2.3.5. Çini ve Seramik Sanatı	22
2.4. Anadolu Selçuklu El Sanatları	24
2.4.1. Ahşap Sanatı	24
2.4.2. Halı Sanatı.....	25
2.4.3. Kumaş Sanatı	26
2.4.4. Cam İşçiliği	26
2.4.5. Minyatürler	28
2.4.6. Maden Sanatı	29
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM- VERİ SETİ YÖNTEM	30
3.1. Araştırmanın Modeli	30
3.2. Çalışma Gurubu	30
3.3. Veri Toplama Aracı ve Yöntemi	34
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM- BULGULAR VE YORUM	35
4. Bulgular	35
4.1. Soru Kalıpları ve Verilen Cevapların Ortalamaları	35
SONUÇ VE ÖNERİLER	75
Kaynakça	79
EK-1	87
Özgeçmiş	91

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Üniversitelerin yapılan anket sayısı öğrenci dağılımı

Tablo 2. Üniversitelerde lisans öğrencilerinin cinsiyet dağılımı

Tablo 3. Üniversitelerde lisans öğrencilerinin yaşlarına göre dağılımları

Tablo 4. Üniversitelerde lisans öğrencilerinin mezun oldukları liselere göre dağılımı

Tablo 5. Üniversitelerde lisans öğrencilerinin bulunduğu fakültelere göre dağılımı

Tablo 6. Katılımcıların Kültür ve Sanat Tarihimiz ile Alakalı Yayınlar Olan İlgilerinin Dağılımı

Tablo 7. Katılımcıların Kültür- Sanat içerikli Müze ve Ören Yeri Gezilerine Yönelik İlgilerinin Dağılımı

Tablo 8. Katılımcıların Selçuklu Sanatı ve Tarihi Üzerine Çıkan Haber ve Bilgi Kaynaklarına Karşı İlgilerinin Dağılımı

Tablo 9. Katılımcıların Kültür ve Sanat Tarihimiz ile Alakalı Yayınlar Olan İlgilerinin Dağılımı

Tablo 10 . Katılımcıların Kültür- Sanat içerikli Müze ve Ören Yeri Gezilerine Yönelik İlgilerinin Dağılımı

Tablo 11. Katılımcıların Selçuklu Sanatı ve Tarihi Üzerine Çıkan Haber ve Bilgi Kaynaklarına Karşı İlgilerinin Dağılımı

Tablo 12. Katılımcıların Kültür ve Sanat Tarihimiz ile Alakalı Yayınlar Olan İlgilerinin Dağılımı

Tablo 13. Katılımcıların Kültür- Sanat içerikli Müze ve Ören Yeri Gezilerine Yönelik İlgilerinin Dağılımı

Tablo 14. Katılımcıların Selçuklu Sanatı ve Tarihi Üzerine Çıkan Haber ve Bilgi Kaynaklarına Karşı İlgilerinin Dağılımı

Tablo 15. Necmettin Erbakan Üniversitesi Katılımcılarının A Bölümü Cevaplarının Ortalamaları

Tablo 16. KTO Karatay Üniversitesi Katılımcılarının A Bölümü Cevaplarının Ortalamaları

Tablo 17. Selçuk Üniversitesi Katılımcılarının A Bölümü Cevaplarının Ortalamalar

Tablo 18. A Bölümü İçerikli Necmettin Erbakan Üniversitesi, KTO Karatay Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin Cevaplarının Ortalamaları

Tablo 19. Katılımcıların Farklı Medeniyetlere ait Kültürel Miras Konularının Sanat Üretiminde Kullanılması, Toplumların Birbirlerini Tanımalarına, Dolayısıyla Kültürlerin de Birbirlerine Yakınlaşmasına Yardımcı Olup, Olmayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tablo 20. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Sanat Eğitimi Derslerinde 'Kültürel Miras' Eğitimine Yönelik Müze-Ören Yeri Gezileri, Öğrencilerin Sanatsal Gelişimine Katkı Sağlayıp, Sağlamayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tablo 21. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Müze ve Anıtsal Kültür Varlıklarında Ders Faaliyetleri Yapılmasının Okul İçi Etkinliklere Göre Daha Fazla Öğrencinin Sanat Hayatına Fayda Sağlayıp, Sağlamayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tablo 22. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Fakülte Ders Programında 'Selçuklu Sanat Mirası' İçeriklerinin Artırılması Öğrencilerin Öğrenim Durumları İçin Önemli Bir Katkı Oluşturup, Oluşturmayaacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tablo 23. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Selçuklu Sanatı Üzerine Yapılmış Geçmiş Dönemdeki Kültür-Sanat Varlıklarının Sanatta Malzeme Olarak Kullanılması Gerekliğini Düşünülp, Düşünülmeyeceğine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tablo 24. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Eski Selçuklu Şehrinde Yer Alan Bir Okul Olarak, Üniversitemde Ders Programlarında 'Selçuklu Sanatı' İçerikli Konulara Yeterince Yer Verilip, Verilmediği Konusuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tablo 25. Katılımcıların Farklı Medeniyetlere ait Kültürel Miras Konularının Sanat Üretiminde Kullanılması, Toplumların Birbirlerini Tanımalarına, Dolayısıyla Kültürlerin de Birbirlerine Yakınlaşmasına Yardımcı Olup, Olmayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tablo 26. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Sanat Eğitimi Derslerinde 'Kültürel Miras' Eğitimine Yönelik Müze-Ören Yeri Gezileri, Öğrencilerin Sanatsal Gelişimine Katkı Sağlayıp, Sağlamayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tablo 27. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Müze ve Anıtsal Kültür Varlıklarında Ders Faaliyetleri Yapılmasının Okul İçi Etkinliklere Göre Daha Fazla Öğrencinin Sanat Hayatına Fayda Sağlayıp, Sağlamayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tablo 28. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Fakülte Ders Programında 'Selçuklu Sanat Mirası' İçeriklerinin Artırılması Öğrencilerin Öğrenim Durumları İçin Önemli Bir Katkı Oluşturup, Oluşturmayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tablo 29. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Selçuklu Sanatı Üzerine Yapılmış Geçmiş Dönemdeki Kültür-Sanat Varlıklarının Sanatta Malzeme Olarak Kullanılması Gerekliğini Düşünüldüğü, Düşünülmeyeceğine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tablo 30. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Eski Selçuklu Şehrinde Yer Alan Bir Okul Olarak, Üniversitemde Ders Programlarında 'Selçuklu Sanatı' İçerikli Konulara Yeterince Yer Verilip, Verilmediği Konusuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tablo 31. Katılımcıların Farklı Medeniyetlere ait Kültürel Miras Konularının Sanat Üretiminde Kullanılması, Toplumların Birbirlerini Tanımalarına, Dolayısıyla Kültürlerin de Birbirlerine Yakınlaşmasına Yardımcı Olup, Olmayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tablo 32. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Sanat Eğitimi Derslerinde 'Kültürel Miras' Eğitimine Yönelik Müze-Ören Yeri Gezileri, Öğrencilerin Sanatsal Gelişimine Katkı Sağlayıp, Sağlamayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tablo 33. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Müze ve Anıtsal Kültür Varlıklarında Ders Faaliyetleri Yapılmasının Okul İçi Etkinliklere Göre Daha Fazla Öğrencinin Sanat Hayatına Fayda Sağlayıp, Sağlamayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tablo 34. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Fakülte Ders Programında ‘Selçuklu Sanat Mirası’ İçeriklerinin Artırılması Öğrencilerin Öğrenim Durumları İçin Önemli Bir Katkı Oluşturup, Oluşturmayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tablo 35. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Selçuklu Sanatı Üzerine Yapılmış Geçmiş Dönemdeki Kültür-Sanat Varlıklarının Sanatta Malzeme Olarak Kullanılması Gerekliğini Düşünüldüğü, Düşünülmeyeceğine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tablo 36. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Eski Selçuklu Şehrinde Yer Alan Bir Okul Olarak, Üniversitemde Ders Programlarında ‘Selçuklu Sanatı’ İçerikli Konulara Yeterince Yer Verilip, Verilmediği Konusuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tablo 37. Necmettin Erbakan Üniversitesi Katılımcılarının B Bölümü Cevaplarının Ortalamaları

Tablo 38. KTO Karatay Üniversitesi Katılımcılarının B Bölümü Cevaplarının Ortalamaları

Tablo 39. Selçuk Üniversitesi Katılımcılarının B Bölümü Cevaplarının Ortalamaları

Tablo 40. B Bölümü İçerikli Necmettin Erbakan Üniversitesi, KTO Karatay Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi Öğrencilerinin Cevaplarının Ortalamaları

Tablo 41. C bölümü cevaplarının evet- hayır kişi sayısı

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Karatay Medresesi kapı portalı

Resim 2: Çift Başlı Selçuklu Kartalı Taş Kabartma- İnce Minare

Resim 3: Sahip Ata Cami Minare- Konya

Resim 4: İnce Minare Medresesi Duvar Resmi

Resim 5: Tokat Gök Medrese Avlusu Çini Süsleme

Resim 6: Ankara Arslanhane cami ahşap minberinin yan kanadında taklit künde kari tekniği motif süslemesi

Resim 7: Konya Alaeddin Camii'nden gelme Selçuklu halısı

Resim 8: Çift başlı kartallı ve ejder başlı, yıldız işli ipek kumaş

Resim 9: Beyşehir Kubadabad Sarayı'nda bulunmuş emaye işli cam tabak

Resim 10: Varka ve Gülşah albümünden savaş sahnesi

Resim 11: Tunç kandil zarfı. 13. yüzyıl ikinci yarısı, Konya

BİRİNCİ BÖLÜM – GİRİŞ

Selçuklular 11. yy. da çok geniş bir coğrafyada güçlü bir devlet kurdukları görülmektedir. Selçuklular daha sonraları üç devlete bölünmüştür. Bunlar İran Selçukluları, Suriye Selçukluları ve Anadolu Selçuklularıdır.

Bunlardan Anadolu Selçukluları Orta Asya dan gelirken İran da Sasani sanatından da etkileşim yaşamışlardır. Selçuklular Anadolu da yayılmadan önce, Anadolu Roma gibi birçok medeniyete ev sahipliği etmiştir. Anadolu Selçukluları burada hakimiyetini sürdürürken sanatta yeni bir tavır sergilemişlerdir. Bu tavırla Orta Asya, İran ve Roma medeniyetleri içerisinde sanatta ve mimaride yeni bir tarz oluşturulmuştur.

Anadolu Selçuklularının başkentlik yapmış Konya da ise o yıllarda harmanlanmış şekilde yeni sanat deneyimleri gözlemlenmiştir. Başkent Konya ve Anadolu'nun birçok illerinde kamu alanında halka hizmet amaçlı yapılar ele alınmıştır. Anadolu da han, hamam, kervansaray, köşk, medrese ve benzeri birçok yapılar inşa edilmiştir.

Selçuklu sanatının karakteristik özelliklerde kullanılan motifler, simgeler, geometrik formlar ve işlemleri, renk konusu birlikte ele alınmıştır. Anadolu Selçuklu sanatı kendinden önceki kültürlerden esinlenilmekle birlikte, kendine has tarz ve biçim olgusu olduğu görülmektedir. Bu formlarda Orta Asya Türk sanatın da ele alınan insan ve hayvan tasvirleri de görülmektedir.

Selçuklu sanatındaki motifler ve biçimler ele alınış şekliyle beraber geçmişinden tecrübeleriyle esinlenen ve günümüz milenyum çağına ışık tutan bir rehber niteliğinde günümüzde hala mimari yapıların ve sanat eserlerinin, Konya ilinde birçok eser yerini almaktadır.

Toplumlar bilimde, sanatta, teknikte ve birçok alanda geleneklerinden esinlendiği takdirde gelişme göstermiştir ve üretmişlerdir. Konya da geçmiş tarihlerde karakteristik Türk motifleri, bezemeler, insan, hayvan konulu geometrik formları ve bitki imgelerinin üretilerek geleceğe aktarıldığı görülmektedir. Bu

imgeler sadece mimaride değil, insanların kullandığı çeşitli eşyalar ve materyallerde de gözlenmektedir.

Atalarımızın mirası olan Selçuklu sanatı (motifler, bezemeler, insan, hayvan, geometrik formlar ve bitki imgeleri) günümüz Konya bağlamında ne kadar bilinmektedir? Ne kadar yararlanılıp yeni işler üretilmektedir bu ve benzeri soruları tezle araştırmak hedeflenmektedir. Özellikle güzel sanatlar eğitimi gören öğrenciler zengin bir sanat alanı olan, birçok envanteri bulunan Selçuklu sanatı görsellerine ne kadar hakimler? Geleneksel motifleri ne kadar tanımaktadırlar? bu ve benzeri sorunların cevapları araştırılmış ve olumsuz durumların tespit edilmesi diğer amaçlardır.

1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Selçuklu sanatının karakteristik üslup ve motifsel zenginliği, yükseköğretim düzeyinde öğrencilerce ne kadar bilinmektedir ve uygulamalarında kullanılmakta mıdır? Bunlarla ilgili hareketlerin pozitif ve negatif ivmeleri de araştırmanın konusudur. Araştırma İçeriği bu ve benzeri düşünsel sorgulamalarla oluşturulmuş ve görsel materyallerle desteklenmiştir.

Bu araştırma sürecinde güzel sanatlar eğitimi içeriğinde yüksek öğretim öğrencileri geçmiş tarihimizden ve çeşitli materyallerden oluşan ve günlük hayatımızda hala üslup olarak varlığını sürdüren Selçuklu sanatına ne kadar hakimler, uygulamalarda yer bulmakta mıdır sorularına yanıtlar aranması amaçlanmıştır.

1.2. Problem Durumu

Araştırma da ülkemiz bağlamı Konya ili örneğinde, sanat eğitimi alanında yükseköğretim düzeyinde öğrencilerce; tarihten günümüze ulaşan Selçuklu sanat üslubunu ne kadar bilmekte ve sanat yapıtı üretiminde kullanılmakta mıdır? sorusu problem cümlesi olarak belirlenmiştir.

1.2.1. Alt Problemler

Aşağıdaki alt problemlerle araştırmanın konusu derinlemesine irdelenmesi amaçlanmıştır.

- 1) Selçuklu Sanatı tarihte ve günümüzde öğrencilerce nasıl ele alınmıştır?
- 2) Günümüzde Selçuklu sanatı yeni üretimle nasıl ele alınmalıdır ve alınmaktadır?
- 3) Selçuklu sanatı çeşitli motifleri, karakteristik özellikleri nerelerde kullanılmıştır?
- 4) Konya ilinde Yükseköğretim sanat öğrencilerinde Selçuklu sanatı kullanımı ve farkındalığı var mıdır?

1.3. Sayıtlar

Araştırma sırasında aşağıdaki sayıtlar dikkate alınarak değerlendirme yapılmıştır:

1. Araştırmada kullanılan kaynaklardan elde edilen bilgiler gerçeği yansıtmaktadır.
2. Ankete katılan öğrencilerin, araştırma sorularına verdikleri cevaplar içtenlikle verilmiş cevaplardır.
3. Araştırma için seçilmiş örneklem gruplarının Konya da Görsel Sanatlar alanında eğitim-öğretim gören lisans öğrencileri edinilmiştir.

1.4.Sınırlılık

1. Araştırma, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi ve KTO Karatay Üniversitesi'nin, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Resim-iş Ana Bilim Dalında, Güzel Sanatlar Fakültelerinde eğitim-öğrenim gören öğrenciler ile sınırlıdır.
2. Araştırmaya katılan 219 öğrencinin, “cinsiyet, yaş, eğitim durumu, mezun olduğu lise türü, öğrenim gördüğü üniversite ve fakülte türü” değişkenlerine göre, bağımsız, 5’li likert ölçeğiyle sorulan soruların ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM - KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. SANAT EĞİTİMİ

Bireyin zihinsel, duygusal, bedensel eğitimi bütünlüğü içinde estetik duygularının geliştirilmesi, yeteneğinin olgunlaştırılması ve yaratıcılığının artırılması için yapılan eğitim çabasıdır (Ünver, 2002).

Toplumların uygarlık tarihi, sanatın da tarihidir. Uygarlık geliştikçe sanat, çok önemli bir görevi üstlenir. Bu sanatın eğitim boyutudur. Eğitim kavramlarına bir yenisi eklenmiştir. Bu kavram Sanat Eğitimidir.

Sanat, geçmiş ve şimdi her kültürün orijini olmuştur. Sanat çeşitli toplumların birbiriyle iletişim, ve anlaşmanın en kapsamlı içeriği olarak görülmektedir. Sanat toplumun bir yansımasıdır.

Kaya (2007), sanat eğitimi toplumlara medeniyet istikametinde birleştiren bir çimento olarak tanımlamıştır. Türkođan (1981: 17), sanat eğitimi, bireyin duygularını, düşüncelerini ve izlenimlerini estetik bir seviyeye getirme yeteneğine ve yaratıcılığına kazandırmak için bir eğitim çabası olarak nitelendirmiştir. Akgün (2003: 3), insanların sanatsal duyarlılıklarını, yaratıcılıklarını, estetik beğenilerini ve sanat eserlerini algılamalarını sağlayacak eğitimin sanat eğitimi olduğunu belirtmiştir. Yeşilyurt (2009: 1), sanat eğitiminin, toplum kültürünü geliştirmede ve bireylerin ruh sağlığını korumada önemli bir alan olduğunu belirtmiştir. Düz (2010: 12), sanat eğitimi zeka temelli duyu ve sezgilerin ifadesi olarak tanımlamıştır. Akgün (2003: 7), nitelikli insan yetiştirmede sanat eğitiminin en önemli eğitim modeli olduğunu ve sanat eğitiminin ve öğrencinin önemli başlıkta vurgulandığı, uygulama yöntemiyle öğrenme fırsatı bulunduğunu belirtmiştir.

Sanat, hayatımızın bütününde öğrenme faaliyetinin kendisidir. Sanat tarafından çevrelenmekteyiz: hayatımızın her evresinde mimari yapıları, resim, heykel materyallerini görebiliyoruz. Teknolojik vasıtalar sayesinde film izliyoruz, müzik dinleyebiliyoruz. Birçok yerde sanat eserlerinin orijinallerini ya da röprodüksiyonlarını görmekteyiz. Bunlar estetik beğeni oluşturmanın araçlarıdır (Ünver, 2002).

Bir toplumun gelişimi ile o toplumun eğitim sistemi arasında yakın bağlantılar vardır. İnsanların, varlıklarından beri öğrendikleri bilgi ve becerileri başkalarına aktarması gerekliliği olmuştur. İnsanlar eğitim kavramının eski zamanlardan beri önemli bir olgu olduğunu bilmektedirler. 20. Yüzyılın başından itibaren eğitimin bilim olarak gelişimi, sosyal ve davranış bilimleri olarak gelişimi hız kazanmıştır (Erden, 1999)

Kapsamlı ve ardışık sanat eğitimi bütün öğrenciler için esastır. Öğrenci çıkardıkları ürünlerle kendisini ifade etme ve inovasyon düşüncesini ilerletebilmektedir. Sanat, bireye tecrübeler sunan ve çevresini geliştirebilen bir donanım sunmaktadır. Algı becerisi ile düşünme süreci gerçekleşmektedir (Ünver, 2002).

Bir ülkede sanat eğitimine yeteri kadar önem verilmediği takdirde, o ülkedeki halk medeniyet yolunda önemli bir yara almış olacaktır. Nitekim, çağının dehası olarak gösterilen ulu önder Mustafa Kemal Atatürk *“Bir millet sanattan ve sanatkârdan mahrumsa tam bir hayata malik olamaz. Böyle bir millet bir ayağı topal, bir kolu çolak, sakat ve alil bir kimse gibidir. Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş olur.”* sözüyle sanatın ve sanat eğitiminin ülkenin geleceği için ne kadar önemli olduğunu vurgulamıştır.

Sanat eğitiminin önemi, literatürdeki birçok eserde de vurgulanmıştır. Örneğin, Kaya (2007) oldukça zengin bir kültürel mirasa sahip olan ülkemizdeki şehirleşmenin, genellikle kültürel mirası ve doğayı göz ardı eden, tahripkâr bir biçimde gerçekleşmesinin ardındaki en önemli sebebin ülkemizde sanat eğitimine gereken önemin verilmemesinden kaynaklandığını vurgulamıştır.

2.1.1. Türkiye de Sanat Eğitimi

Ülkemizde sanatın örgün eğitime girmesi 18. yüzyılda gerçekleşmiştir. Sanat Eğitiminin bugün geldiği noktayı ve olması gereken konumunu tespit edebilmek için gelişim seyrini Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet dönemi olmak üzere iki döneme ayırabiliriz (Ünver, 2002).

2.1.1.1. Cumhuriyet Öncesi

Türk resminin batı resmine tanışması, 18. ve 19. yüzyıllarda birçok kaynaktan belirtildiği gibi olmamıştır. 1454'te Konstantinopolis'in fethinden sonra Batılılar, İstanbul ve Sultan'ı bir hayranlık ve kıskançlık duygusuyla izlemişlerdir ve 16. yüzyılın ilk yarısından itibaren Fransız elçileri Rönesans kültürünü barındıran İstanbul'a ressamı getirmiştir. Bu anlamda İstanbul'a ilk gelen ressam Pierre de Coeck'tir (1533). Coeck, suluboya ve gravür tekniklerindeki akademik kurallara uygun olarak padişah, resmi geçit törenleri, bazı sportif oyunlar ve özellikle İstanbul'un geniş açılı resimlerini yapmıştır. Bu çalışmalar önümüzdeki yüzyılda da devam etmiştir (Ünver, 2002).

Osmanlı Sarayı'nın Saray Nakkaşhanesi tarafından resim programı oluşturulmuştur. Osmanlı Ehl-i Hiref teşkilatının en önemli bölüklerinden olan nakkaşlar, Saray'a ait nakış sanatı ile ilgili her türlü işi yapmaktan sorumluydular. Bunların arasında, musavvirlik, ressamlık, cetvelkeşlik, renkzenklik yani kitap sanatı ile ilgili faaliyetlerin yanı sıra, kutu, sandık gibi ahşap veya mukavva üzerine yapılmış çeşitli taşınabilir eşyaların süslenmesi de vardır. (Çağman,1989).

Osmanlı Devleti'nin 18. yüzyılda çöküşünü durdurma amacıyla askeri ve eğitimsel yenilikler sonucunda resim derslerinin askeri ve sivil okul programlarına dahil edildiği görülmüştür. 1773'de açılan "Mühendishane-i Bahri-i Hümayun, 1796'da açılan Mühendishane-i Berri-i Hümayun, 1827'de açılan Tıbbiye ve 1835'de açılan Harbiye mekteplerinde batılı anlamda müfredat programları uygulamaya koyulmuş ve bu programlarda, önceleri askeri maksadıyla olsa da resim derslerine yer verilmiştir (Özsoy 2003 : 69).

1827 tarihli Mekteb-i Tıbbiye (Tıp okulu) okulunda da sanayi ve mesleki mahiyette geometrik biçimler, basit krokiler, bitki formları ve arabeskler şeklinde resim dersleri verilmektedir. (Telli 1990: 9).

Sanat eğitimi açısından Cumhuriyet dönemine kadarki en önemli gelişme, Osman Hamdi Bey'in 1883'de Sanayi-i Nefise Mektebinde kurucu müdür oluşudur. Gelişimini sağlam bir temele dayanan bu kurumun kurulmasıyla ülkemizde resim sanatı ve eğitimi, yüzyıldan fazla bir süredir Türk toplumuna Güzel Sanatlar Eğitimi kurumu olarak sanat eğitimcileri yetiştirmektedir. (Erden,1998)

II. Meşrutiyet'te, 1913 yılında yürürlüğe giren “ İlköğretim Geçici Kanunu” ve 6 yıl zorunlu tutulan ilköğretim programında olduğu gibi, ortaokul eğitimi anlamında Kız ve Erkek Sultanileri'nde de resim dersleri içermektedir. Türkiye'de sanat eğitiminin gelişmesinde, İstanbul Erkek Öğretmen Okulu olarak bilinen İstanbul Darülmualim'in de büyük bir paya ve katkıya sahiptir. 1909'da bu okul özellikle, sanat ile eğitimi bütünleştirmede öncülüğünde büyük rolü olan İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun eğitimciliği sırasında resim eğitimine büyük katkılarda bulunmuştur (Alakuş, 2003).

1914 yılında Avrupa'ya eğitim sebebiyle gönderilen grup Empresyonizm akımıyla geri dönmüştür. Nazmi Ziya, İbrahim Çallı, Feyhaman Duran, Hikmet Onat, Namık İsmail, Sami Yetik, Şevket Dağ, Mehmet Ali Laga, Vecih Bereketoğlu ve Hüseyin Avni Lifij, 1918-1928 yılları arasını etkileyen ressamlar arasında bulunmaktadır (Berk 1972: 167-168).

2.1.1.2. Cumhuriyet Dönemi

Atatürk'ün Türk sanatlarında açtığı yollar ve teşvikler ile şairlerimiz yazdıkları, ressamlarımız ve heykeltıraşlarımız yaptıkları, mimarlarımızda kurdukları anıtlar ile Türk Sanatı'nın varlığını gösterme çabasında bulunmuşlardır. Bu dönemde Türk Sanatı, ulusal niteliklerini bulmaya başlamış ve doğu tekniğiyle, milli ruhu etkileyen eserler Modern Türk Toplum Sanatı'nın kurulmasını gerçekleştirmiştir. Atatürk'ün açtığı bu hedefte, Türk sanatçıları da özellikle ressamlar güçlerini birleştirerek oluşturdukları birlikler ile Türk Sanatını olgun hale getirme çabaları sarf etmişlerdir. Bu gaye ile 1921'de “Türk Ressamlar Cemiyeti” kurulmuştur. Bu atılımlardan sonra 1926'da “Türk Sanayi-i Nefise Birliği” daha sonra da Güzel Sanatlar Birliği, 1928 yılında Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği oluşturulmuştur (Şırlakoğlu, 2004).

1924 yılında Amerika'dan getirilen John Dewey, Türk Milli Eğitimi'nin ilerlemesi ve dönüşmesi için düzenlediği raporda resim eğitiminde önem verilmesini ve Öğretmen Okullarında resim öğretmeni yetiştirmek için dersler verilmesini önermiştir. 1926 yılında Almanya'dan getirilen Frey ve Stiehler de Sanat ve İş Eğitimi konularında çalışmalar yapıp, İlkokul ve ortaokul öğretmenlerine kurslar vermişlerdir (Baltacıoğlu 1932: 16). Stiehler, resim ve el işleri yoluyla öğrencilerin yaratıcılık ve buluş yeteneklerinin geliştirilmesi, sanat yapıtlarının değerini anlayabilecek düşünce ve duyguların arttırılması gerektiğini söylemiştir (Stiehler 1926: 50-52).

Cumhuriyetin ilk günlerinden başlayarak, Türkiye'nin yeni yöneticileri; Sanat ve kültürel yaşamı düzenlemeye, sanat üretimi sağlamaya ve böylece toplumun yeniden canlanmasına ve millileşmesine katkıda bulunmaya çalışmışlardır. 1920'lerden kalma kültür ve sanat çalışmalarında sıkıntılı günlerin görüldüğü, daha radikal ve yaygın girişimlerin yaşandığı 1923 ve sonrası süreçlere tanıklık edilmiştir. Cumhuriyet döneminde sanatla ve dolayısıyla, sanat eğitimiyle ilgili resmi yaklaşımları tanımak için mevcut kaynaklar; Atatürk'ün tutum ve konuşmaları, kültür ve sanat konularına odaklanan hükümet programları ve milli eğitim şûralarıdır (Kavcar, 1983, s.505). Cumhuriyetten sonra Atatürk, sanat ve eğitim problemlerine ilgisi ve oluşturduğu devlet politikası ile sanat ve sanat eğitimi sorunlarına özel önem vererek Türk sanatını olgunlaştırmaya başlamıştır.(San,1998,s.26).

1932 yılında açılışı gerçekleşen gazi resim bölümü çağdaş ve uygar bir ivme ile ilerlerken, hiçbir kurum ve kuruluşun benzeri olarak kurumsallaşmamıştır. Bu kurumun eğittiği gayretli ve alanında uzman sanatçı eğitmenler Anadolu'nun her yerinde çoğu insanımızı kültür envanterlerine kazandırdılar ve ülkemizde birçok Güzel Sanatlar Fakültelerinin kurucuları olmuşlardır (Telli 1990:17).

Atatürk'ün 1934 yılında meclis konuşmasında konu edindiği gibi yeni kültür politikaları gereği Güzel Sanatlar Akademisi yeniden dizayn edilmiştir. Resim Bölümü başkanlığına Leopold Levy getirilmiştir. Leopold Levy yanına Cemal Tollu, Bedri Rahmi, Sabri Berkel, Zeki Kocamemi, Ali Çelebi ve Nurullah Berk'i alır (Berk 1972: 174). Ardından sanat kulvarında 1940'lardaki en önemli gelişme gerçekleşmiştir; İsmail Hakkı Tonguç Köy Enstitülerini kurmuştur. Üretime dönük iş

eğitiminin verildiği bu okullarda sanat çalışmaları fazla önem arz etmektedir. 1947 de kapatılan Köy Enstitülerinin yetenekli öğrencilerini Gazi Eğitim Enstitüsüne gönderebilmek amacıyla Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsünde Güzel Sanatlar ve Halk Sanatları bölümleri açılmıştır. 1952 yılında resim dersi lise kurumlarında ilk defa edebiyat kolunda seçmeli ders olarak programa konulmuştur (Telli 1990: 18).

İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun öğrencisi olan İsmail Hakkı Sanat eğitimi için Almanya'ya gönderilmiştir. Dönüşünde İlkokul öğretmenleri olan Malik Aksel, Hayrullah Örs, İsmail Hakkı Uludağ, Şinasi Barutçu ve Mehmet Ali Atademir'in de Almanya'ya sanat eğitimi için yönlendirmelerde bulunmuştur. Malik Aksel 1934-1954, Hayrullah Örs 1932-1954, İsmail Hakkı Uludağ 1932-1968, Şinasi Barutçu 1933-1961 ve Mehmet Ali Atademir. 1932-1936 yılları arasında kuruluşuna katıldıkları Gazi Eğitim Enstitüsünde görevde bulunmuşlardır (Ünver, 2002).

Bu eğitimcilerin yurda dönüşüyle 1932 - 1933 yılları arasında Gazi Orta Öğretmen okulu bünyesinde 'Resim Bölümü' açılır. 1947 yılında Batıda uygulanan 'Bauhaus' gibi enstitülerde eğitimin devamına son verilir. Ancak takip eden yıllarda, politik ve kültürel farklılıklar sebebiyle sanat eğitimi gittikçe deforme olmaya başlar. 1972'de 'İş ve Teknik Eğitimi' adı altında bireylere yaratıcı düşünce becerisi kazanması hedeflenir (Dilmaç, 2009).

1932 yılında Atatürk tarafından kurulan halkevlerinin 1951 yılındaki sayısı 477'yi bulmuştur Halkevlerinin oluşturduğu 9 çalışma kolundan birisini, bugünkü sanat eğitimi anlayışına yakın etkinlikler oluşturmuştur (rapor 1982: 16).

Türkiye'de 1923-55 arası dönem siyasi ve toplumsal alanlarda gelişmelerin gerçekleştiği yıllardır. Osmanlı Devleti tarafından başlatılan toplumsal dönüşüm ve modern devletin kurumsallaşma süreci Cumhuriyetin ilanından sonra hız kazanarak devam etmiştir. Modernleşme sürecinde görsel sanatlara ağırlık verilmiş ve özellikle resim, mimari ve heykel alanlarının gelişimi teşvik edilmiştir. Atatürk, Avrupa'ya öğrenci gönderilmesini desteklemiş, sanatı destekleyen Halkevlerinin kurulumunu sağlamış, Devlet Resim ve Heykel Galerisi'ni açmıştır (Uğurlu, 2013).

1962 yılındaki 7. Milli Eğitim Şurası kültür ve sanat sorunlarına geniş yer ayırmıştır. Kurulan Güzel Sanatlar Komisyonu aşağıdaki konuları görüşerek, bazı öneriler geliştirmiştir (Rapor 1982: 16).

Görüşülen konular:

- 1) Güzel Sanatlar Akademisi
- 2) Halk eğitiminde güzel sanatlar
- 3) Plastik sanatların geliştirilmesi, sanatçıların teşviki ve korunması
- 4) Radyo
- 5) Bölge kültür ve sanat merkezleridir.

Getirilen öneriler ise:

- 1) Güzel Sanatlar Halk eğitiminde daha etkin kılınmalı
- 2) Plastik sanatlar eğitimine önem verilmeli, sanatçılar desteklenmeli, ödüllendirilmeli
- 3) Bölge kültür ve sanat merkezleri kurulmalı
- 4) Sanat eğitiminin toplumsal kalkınmadaki öneminden dolayı, temel eğitimden üniversiteye kadar sanat eğitimi dersleri konmalı
- 5) Devletin gerçek bir sanat eğitimi politikası olmalı

2.1.2. Türkiye de Sanat Eğitimi Veren Kurumlar

Türkiye de Liseler, Üniversiteler, Kültür merkezleri, Müzeler, Halk Eğitim Merkezleri ve Sanat Galerilerinde sanat eğitimi verilmektedir.

2.2. ANADOLU SELÇUKLU DÖNEMİ TARİHİ

Vaktiyle Göktürklerin ana unsurunu teşkil etmiş olan Oğuzların (Oğuzlar, Müslüman olunca Türkmen adını alıyordu) Kınık oymağından Dokak oğlu Selçuk ve torunları tarafından Horasan'da kurulmuş olan devlet, sultan Tuğrul bey, Alp Arslan ve Melikşah devirlerinde kısa zamanda bir imparatorluk haline gelmiştir. Sultan Tuğrul bey, 1040' Rey şehrini merkez yapmıştır (Aslanapa,2003).

Malazgirt Zaferiyle Anadolu'nun kapılarını Türklere ardına kadar açan Sultan Muhammed Alparslan, bu savaşa katılan kumandan ve Türkmen reislerine Anadolu'yu Türkleştirme ve İslamlaştırma görevini vermiştir. Bu kumandanlardan biri olan Kutalmışoğlu Süleyman Şah, Selçuk Bey'in oğlu Arslan Yabgu'nun torunu olup, Anadolu'daki fetih hareketinin ardından Antakya'dan Anadolu ya girdi. 1074 yılında Konya ve havalisini mahalli Rum despotlarından alarak, fetihlere devam ederek İznik önlerine kadar geldi. Sadece 3 yıl içerisinde 700 km'lik bir hat boyunca ilerleyerek 1075 senesinde İznik'i fethetti ve burayı emrindeki kuvvetlerin merkezi haline getirmiştir. Böylece Türkiye Selçuklu Devletinin temeli atılmıştır. <https://www.tarihiolaylar.com/tarihi-olaylar/anadolu-selcuklu-devleti-180>

Alparslan'ın ölümünün ardından yerine veliaht tayin ettiği oğlu Melikşah geçmiştir. Abbâsî halifesi 8 Receb 465'te (20 Mart 1073) Sultan Melikşah adına hutbe okuttu. Melikşah'ın genç yaşta tahta çıkmasını fırsat bilen Karahanlılar ve Gazneliler, Selçuklu topraklarına saldırırken başta Kavurd olmak üzere bazı hânedan mensupları tahtta hak iddia ederek ayaklanmışlardır. İsyanların bastırılmasından sonra Melikşah'ın itibarı bir kat daha yükseldi. Halife Kâim-Biemrillâh ona hükümdarlığını tasdik ettiğini bildiren bir menşur ve sancak göndermiştir (2 Safer 466 / 7 Ekim 1073). Sultan Melikşah, Alamut Kalesi'ni işgal ederek orada bir Nizârî-İsmâilî devleti kuran (483/1090) Hasan Sabbâh ve Bâtınîler'le mücadeleyi bir devlet politikası haline getirmiştir. Ancak Alamut'u ele geçirip ülkedeki Bâtınî faaliyetlerine son veremedi. Veziri Nizâmülmülk hem askerî hem ilmî açıdan mücadele ettiği Bâtınîler tarafından öldürüldü (485/1092). Sultan bu olaydan yaklaşık bir ay sonra Bağdat'ta vefat etti (16 Şevval 485 / 19 Kasım 1092). Melikşah dönemi Selçuklu Devleti'nin sınırlarının en geniş olduğu devirdir. Selçuklu Devleti Kâşgar'dan Ege adalarına, Aral gölü ve Kafkasya'dan Yemen ve Aden'e kadar uzanıyordu. Karahanlılar gibi büyük bir devlet de imparatorluğa bağlı bulunuyordu. Melikşah devri müslüman ve gayri müslim tarihçiler tarafından bir adalet devri olarak değerlendirilmektedir. Urfalı Ermeni tarihçisi Mateos onun ölümünün bütün dünyayı yasa boğduğu söylemektedir. Selçuklu devlet teşkilâtı Melikşah zamanında Nizâmülmülk'ün de gayretiyle muhteşem bir şekil aldı, ilmî ve kültürel faaliyetler zirveye ulaştı. Nizâmiye medreseleri dünya çapında şöhrete kavuştu. İktisadî ve ticarî

hayatta büyük gelişmeler oldu, imar faaliyetleri yaygınlaştı. (<https://islamansiklopedisi.org.tr/selcuklular>)

Türkler, Müslüman olduktan sonra, Malazgirt zaferiyle birlikte Anadolu'ya kalıcı olarak yerleşmişlerdir. Anadolu'nun ilk Türk mimari eserleri 12. ve 13 yüzyıllarda Sivas, Kayseri, Malatya, Mardin, Diyarbakır, ve Erzincan yörelerinde ortaya çıkmıştır.

Selçuklu kültür ve medeniyetinin İslâm-Hıristiyan ya da İran-Türk veya Orta Asya-Türk kültürleri ile karşılıklı etkileşimleri, göçebe-yerleşik farklılıkları ve tarihsel-mekânsal sınırları kapsamında sanatsal düzlemde irdelenirse; Horasan ve Orta Asya'dan gelen grupların yoğun olarak yerleştiği Tokat, Niksar, Sivas ve Kayseri kentlerini kapsayan Danişmendli vilayetinin Orta Asya geleneklerine bağlı ve eski Şaman felsefenin izlerini barındıran; Malatya-Harput yörelerini kapsayan eski Artuklu egemenlik bölgesinin İran ile ilişkilerin yoğunluğuna bağlı olarak İran kültürü etkisinde ve politik merkez olarak başkent Konya ve çevresini kapsayan Orta Anadolu bölgesinin eski gelenek ve kültürden kopuk, Hıristiyan- İslâm kültürlerinin sentezi niteliğinde özgün bir sanatsal anlayışa sahip olduğunu düşündürmektedir (Kuban, 1970, 104-106; Kuban, 1993, 115- 125; Kuban, 2001, 24-29; Ögel, 1989, 4-1). Daha genel bir ifadeyle Anadolu coğrafyasında örgütlenen Selçuklu kültür ve medeniyetinin; yaşam biçimi boyutunda İran kültürü ile Orta Asya Türk geleneklerini birleştiren, dinsel boyutta ise Hıristiyanlıkla kaynaşmış ve eski Şaman geçmişinin izlerini taşımakla beraber İslâm dinine dayandığı söylenebilir. (http://jfa.arch.metu.edu.tr/archive/0258-5316/2006/cilt23/sayi_2/21_62.pdf?ref)

Kuvvetini kendi tarihinin derinliklerinden alan Anadolu Türk sanatı devamlı olarak Karahanlı, Gazneli ve Büyük Selçuklu sanatlarına uzanan köklerden beslenmiştir. Türkler çok kuvvetli maddi ve manevi kültürleri ile Anadolu ya gelmişler ve dünyanın en zengin kültürlerinin hâkim olduğu bu ülkede, Türk damgasını vurarak, kendi kültürlerini bir daha silinmeyecek bir şekilde yerleştirmişlerdir (Aslanapa,2003).

2.2.1. Selçuklu Sanatının Doğuşu ve Karakteri

Selçuklular, 11.yy' da Suriye'den Semerkand' a kadar yayılan çok güçlü bir devlet kurmuşlardır. Bu büyük imparatorluk Melik Şahın halefleri arasında üç devlete bölündü. Bunlara İran Selçukluları, Suriye Selçukluları ve Anadolu Selçukluları adı verilmiştir (Arseven, 1970)

Anadolu Selçuklu Devleti, 1071 Malazgirt zaferini takip eden birkaç yıl içerisinde büyük Türk nüfusunun Anadolu'ya yerleşmesiyle kurulma imkânı sağlamıştır. İran'da Selçuklu Devleti'nin kurulmasından önce 1018'de başlayan ve 1040'a kadar devam eden Türk akınları bir keşif hareketinden süren 30 yıllık gaza ve savaşlar, Anadolu'da Bizans'ın direnmesini kırmak ve burada yeni bir vatan kurmak bakımından büyük bir önem ifade etmektedir. Türk ve dünya tarihinin en önemli dönüm noktalarından biri olan 26 Ağustos 1071 Malazgirt'in zaferi, Türklere Anadolu'nun kapısını kesin olarak açmıştır. "Anadolu Türk Tarihi", Anadolu Uygurlukları Ansiklopedisi, Görsel Yayınlar, 1982 syf. 575

Selçuklular zamanında bu ülkelerin sanatları bazı değişikliklere uğradı; Suriye'de ve Anadolu'da yeni bir sanat doğdu. Oysa İran da Sasani üslubu ve metodu devam etmekteydi (Arseven, 1970).

Anadolu Selçuklu Sanatı'nın oluşması 13. yüzyılda gerçekleşmiştir. Bunda 12. yüzyıl ilk Anadolu Beyliklerinin de büyük payı olduğu görülmektedir. Anadolu Selçuklu Sanatı'nı oluşturan en büyük unsur olan Türk Sanatı'nın kökleri, Orta Asya'ya kadar uzanır. Türk Tarihi gibi, Türk Sanatı da farklı coğrafyalarda geçen uzun bir tarihe sahiptir. Türk Sanatı, Türklerin tarihi evresi içinde yaşadıkları topraklar ve sahip oldukları, sosyal, politik, ekonomik ve kültürel çevreleriyle ilgili olarak oluşturdukları sanat ürünlerinin toplamını ifade eder (Karpuz,2002:39).

Her şeyini, bütün imkanlarını Doğu ülkelerinde arayıp bulan Selçuk sanatının kendine özgü bir karakteri vardır, ama karmakarışık bir etkiler altında kalınca, tamamı ile orijinal bir yüz kazandı puta tapma ve hıristiyan şekillerine düşman kalmakla beraber, Yunan sanatı ile Roma sanatının geleneklerinden hala bir çok izler taşıyan ülkelere pek yakın olduğundan, bu iki sanatın etkisinde kalmıştır. Selçuk

sanatının ahenksiz ve oransız şekilleri ile acayip görünüşü işte bu sebeplerle açıklanabilir. Tasavvur ve kavrayıştaki bu birlik noksanlığı, birbirinden farklı iki farklı okul teşkil eden kuzey ve güney bölgeleri anıtları da kendini açıkça belli eder. Erzurum ve Sivas gibi kuzey bölgelerinin anıtları, Konya gibi güney şehirlerinin mimari eserlerinden iyice farklıdır. Biraz ağır ve Orta Çağ görünüşüne rağmen, bu mimari, yine de, bize Asya sanatlarının en incelmişi, en zarifi, en güzeli olarak görünmektedir (Arseven, 1970).

Selçuklu sanatındaki yalnızca saraylarda kullanılan ve mimariye renk katan zengin figürlü çinilerin yaratıcıları, güçlerini simgesel dünya ile birleştirerek, Selçuklu resim sanatının dinamizmini ve estetiğini oluşturmuştur(Arık, 2000).

1. Alaeddin (Keykubad) tarafından yaptırılmış mesela Divriği abideleri gibi birkaç abide istisna edilirse , Selçuk sanatı Anadolu'yu dikkate değer bir kişiliği olan orijinal ve güzel bir çok eserle süslemiştir. Hücreli büyük cümle kapılarının, sivri kemerin duvarları kaplamakta çini döşemelerin kullanılması Anadolu'nun tanımadığı yabancı unsurlardır ve bu sanatın Asya dan geldiğini, temelinde Türk karakteri taşıdığını gösterir(Arseven, 1970).

Hem mimari hem de çinideki bu gelişme bir anda ortaya çıktığı düşünülemediği gibi günümüzdeki süsleme ve sanat anlayışının bir anda ortaya çıktığı düşünülemez. Geçmişten günümüze hepsi bir zincirin halkası gibi birbirine bağlıdır. Uzak Doğu yani Çin kökenli bir sanat olan çini göçlerle beraber Anadolu'ya Selçukluların getirdiği bir sanat türüdür. Daha çok duvar ve yer kaplamalarında sıkça kullanılan pişmiş toprak ve sır kaplı bu malzemenin kap kacak örnekleri de oldukça çoktur (Şahin, 1983). Mimariye bağlı olarak gelişen çini sanatı, Selçuklu Sanatının ana süs unsuru olmuştur. (Şimşir, 1990).

Selçuk sanatı Orta Asya Türk sanatı ile genellikle Türk sanatının en gelişmiş devrini temsil eden Osmanlı sanatı arasında bir aşamadır (Arseven, 1970).

2.3. ANADOLU SELÇUKLU MİMARİ SÜSLEME SANATLARI

2.3.1. Taş Süsleme

Anadolu'da büyük bir yapı çalışmaları sergileyen Selçukluların ana malzemesi taştır. Taşı özellikle sivil ve dini eserlerinin portallerinde büyük ustalık ve

ince bir zevkle işleyerek Anadolu'ya özgü bir üslup yaratmışlardır. Selçuklular, ana malzemenin tuğla olduğu İran Selçuk mimarisinden sonra, Anadolu'ya büyük yenilikler getirirler. Taş süslemenin portallerden başka en ilginç kullanılma alanı minare, mihrap, minber, konsol, kemer, eyvan, profiller, pencere kemerleri, tonozlar ve sütun başlıklarıdır (Öney, 1992).

Taş hava etkilerine dayanıklı, taşıyıcı gücünün fazla olması ve doğada bol miktarda malzeme türü olması nedeniyle mimarlığın vazgeçilmez bir malzemesi olmuştur. Taşın işlenmesi oldukça güç olup, dayanıklılık ve plastik etki bakımından diğer malzemelere oranla daha elverişlidir. Taşın Türk sanatında geniş alanda kullanımı, Anadolu'da başlar. Orta Asya ve İran'da yapılarını kerpiç ve tuğladan, yer yer de moloz taşla inşa eden Türkler'in, Anadolu'ya girdiklerinde, çevrelerinde çeşitli kalite ve renk tonunda bol miktarda taş malzeme bulmaları, yapı malzemesinde kalıcı bir değişime neden olmuştur (Demiriz, 1979). Anadolu topraklarında Grek, Frig, Roma ve Bizans gibi yerli kültürlerin taş ocaklarıyla birlikte taş ustalarıyla karşılaşmaları ise bu değişiklikte önemli bir faktör olmuştur (Demiriz, 1982).

Türk Süsleme Sanatında Anadolu Selçuklu Mimari Taş Süslemesi: Kafkas, Mezopotamya, İran ve Asya bölgeleri, İslami ve İslam öncesi dönemlerden kalma biçimler ve örnekler yığınınından kalma düzenlemelerin formlandırılması sonucunda ortaya çıkmıştır. Burada önemli unsur süslemeyi oluşturan düzenlemelerin ifade nedenlerine uygun olarak verilmesidir. Bu nedenle, Anadolu Selçuklu yapılarında yapıların da uygulanan taş süsleme; daha çarpıcı, değişik ve zengin bir karakteri ortaya koymaktadır. Camilerde; taç kapı ve mihraplar, medreselerde; taç kapı, ana yan eyvanlar ile avlu revak kemerleri, kervansaraylarda; iç ve dış kapılar varsa mescit avlu revakları, türbelerde; genellikle türbelerin çokgen bir plan şemasına sahip olduğundan, her bir cephe ayrı ayrı dekore edilmiştir (Ögel, 1987).

İslam'ın temel felsefesiyle uyuşmayan figürler, Selçuklu sanatını tamamen orijinal bir çerçeveye yerleştirmiştir. Bu bakımdan, İslamiyetten önce Türk Sanatının izlerini taşır. İslam sanatında benzerlik bakımından hat sanatı, rumiler ve geometrik formlar olarak aynı paydaya sahip görülmektedir. İnce hassasiyet ve boyutlardaki şekiller kompozisyonu çevreler. Kompozisyonda, boşluk doluluk dengesi

gözlemlenmiş ve anlamsız alanlardan kaçınılmıştır. İslami düşünceyi yansıtmaya amacındaki her şekil yakınında veya uzağında bulunan bir başka şekle bağlanır. Bu bağlantılar yeni bir düzen oluşturur. Bu düzenlemeler daha genel bir düzenlemenin parçası olarak ortaya çıkmaktadır. Şekillerdeki genişleme, ayrılma tamamen kurallara uygun olarak devam eder. Simetrik ve geometrik prensiplere dayalı kompozisyonlar yapıya anıtsallık kazandırır. İnsan ve hayvanların resminin yapılmasına karşı duyulan soğukluk sanatçıyı diğer formlarına yönelterek geometrik formları son sınıra kadar her konumda denetmiştir (Şahin,1999).

Selçuklular, Anadolu'daki taşı seçtiler, çünkü sanat amaçları için en uygun materyaldi. Öte yandan, Selçuklular'ın yaygın olarak kullanıldığı kalker taşının Anadolu'daki bolluğuna dikkat çekmek lazımdır. İç Anadolu'da bu taş çok fazla miktarda bulunur; daha ender olan mermer önemli yapılarda kullanılmış diğerleri genellikle rengi sarımtıraktan griye kadar değişen bu kalker taşlarından yapılmıştır. Bazı yapılarda renk kontrastı kullanılmıştır. Sanatın iradesi ve en uygun madenin varlığı birleşmiş olur (Ögel, 1987).

Resim1: Karatay Medresesi kapı portali

2.3.2. Figürlü Taş Kabartma ve Heykel

İslam ve onun bir parçası olan Anadolu Selçuk figür sanatını etkileyen Avrasya figür üslubunun kökü M.Ö. 7. asırdan başlatılan ve genellikle İskit adı altında toplanan, birçoğu Türk olan, çeşitli Avrasya göçebelerinin sanatına dayanmaktadır. Karadeniz'den Çin'e, Altay'lardan Kuzey Sibirya'ya kadar uzanan çok geniş coğrafyada karşımıza çıkan Avrasya figür sanatı göçebe oluşları nedeniyle büyük stil bütünlüğü gösterir. Hun Devleti (M.Ö.3·M.S.3), Volga ve Tuna Hunları (M.S. 9·10), Karluk'lar (M.S.10-11) İslam öncesinde Avrasya hayvan stilini devam ettiren Türk devletleridir (Öney, 1992).

Anadolu'da taş malzeme önemli bir yer tutar. Özellikle, yapının ana unsurları (taç kapı, mihrap, minber, minare, kubbe gibi) dışında taş; eyvan kemerleri ve köşelerinde, taşıyıcı unsurlar ve mekan aralarındaki revak, kapı gibi geçiş kısımlarında, paye, sütun, sütünce gövde ve başlıklarında, silmelerde konsol ve çörtlenlerde, istinad ayaklarında, köşe kulelerinde, pencerelerde ve yapıları süslemek için neredeyse tüm uygun teknikler vardır. Anadolu Selçuklu Taş Süslemesinde: Geometrik, bitkisel figürler ve yazıtlar bazen kendi içlerinde, bazen diğer dekoratif unsurlarla çeşitlilik yaratmak için kullanılmıştır. Karışık kompozisyonlar, iki veya üç farklı karakterdeki süsleme elemanlarının kombinasyonundan ortaya çıkmasıyla oluşmuştur.. Bu şekilde gerçekleşen düzenlemelerde yoğunluktadır. Bu çeşitlilikten geliştirilen bitki süsleme elementleri ve kompozisyonlarının çeşitliliği; Dekoratif bir formasyonda, farklı stillerde süs kompozisyonları oluşturmak için farklı stil ve tekniklerle oluşturulurlar. Ek olarak, bitkisel formlar ve geometrik formlarla oluşturulan kompozisyonlar aynı süs alanına uygulanır ve yapıya daha karmaşık bir görünüm kazandırmaktadır. Bitkisel motifler, Anadolu Selçuklu Sanatında en yaygın süsleme dalıdır ve çok zengin detaylar bulunmaktadır. Genellikle bu motifler geometrik örgülerle birlikte zeminlerin zorunlu kıldığı tekniklere göre işlenmektedir. Geometrik ve bitkisel motifler dahil bütün süsleme unsurları; bazen yalnız, bazen birliktelik oluşturarak bazen de belli formlar dahilinde bütünlük kazanarak, bir kompozisyon örgüsü meydana getirirler (Durmuş, 2005).

Silahlarda, av araçlarında, tekstil eşyada, at koş um takımlarında, çadırlarında en çok görülen bezemeler; maskeler, yırtıcı kuşlar, arslan, kaplan, geyik, kurt, ejder, hayali hayvanlar ve hayvan mücadele sahneleri olmuştur. Şaman dini, büyü, tılsım bu figür sanatını destekleyen ana ilham kaynaklarıdır. Şaman inançları ve ayinleriyle ilgili figürlerin arkasında girift bir semboller hazinesi gizlidir (Öney, 1992).

Göktürklerden kalan eski olduğu tanınan eser, Kültigin'in başına ait olan parçada alınının üzerinde kanatlarını iki yana açmış kartal figürü dikkat çekmektedir. Kartal figürü önceden İskitlerde, kılıç kabzalarında, silahlarda ve tokalarda kullanılmıştır. Gaznelilerde ise, kartal motifinin çift başlı olarak ve arma hüviyeti ile ortaya çıktığı görülmektedir. Anadolu Selçuklu Sanatında da çok yaygın olan bu figür simetriktir ve bazen karın bölgesinden karın bölgesine, bazen de sırt sırta tasvir edilmiştir. Çift başlı kartalarda genellikle başta sivri kulaklar, kıvrık gaga, gaga altında sarkıntı, iri kanat, kuyruk ve pençeler görülmektedir. Gövdeler iridir. Kuyruk ile gövde arasında genel olarak hilal motifi bulunmaktadır. Kuyruk yelpaze, palmet ve balık kuyruğu gibi ikiye ayrılan şekillerdedir. Tek veya çift başlı kartal, hayat ağacı kabartmalarında ana figür olarak görülmektedir. Stili Avrasya kabartmalarında da tek veya çift başlı kartal, ana figür olarak görülür. Stili Avrasya hayvan biçiminden alan kuşlar ve kartallar şaman dininin inancını temsil eder. Bu sembollerin yanı sıra nazarlık, tılsım, kuvvet sembolü olarak da kullanılmıştır. Beyşehir Kubadabad Sarayı'nda bulunan çift başlı kartal desenli bir çinide kartalın sarayı yaptıran Anadolu Selçuklu Sultanı Aleaddin Keykubad'ın arması olarak kullanıldığını ortaya koyar. Bu dönemde kartal veya kuşu, tavşan veya boynuzlu bir hayvanla mücadele sahnelerini görürüz. Kartal, heybetini gösterir bir biçimde büyük tasvir edilmiştir. En belirgin formları ise hayat ağacının üzerinde yer almalarıdır.13. yüzyılın sonuna tarihlenen Çifte Minareli Medrese'nin taç kapısının iki yanında uçları nar motifleriyle sonlanan hayat ağacının üzerinde gövdesi stilizasyona uğramış çift başlı kartal figürü bulunur. Kanatlar her iki taraftan da açık ve gövdesi derin pullarla işlenmiştir. 1228 M. tarihli Divriği Ulu Cami batı taç kapısı yan kanatlarının cephe duvarıyla birleştiği köşelere açılan sol nişte yer alan figür çerçeve içinde olup, etrafı palmet ve rumilerle doldurulmuştur. Aynı nişin sağ tarafında cepheden tasvir

edilmiş bir gövde üzerinde çift başlı olarak verilmiştir. Rumi ayrıca kanatlarının ucunda da görünür (Şahin, 1999).

Avrasya figür sanatının bütün bölge ve devirlerde az değişmelerle süren ana özellikleri, çok stilizasyona gidiş, uzuvları geometrikleştirmek, spiraller ve volutlarla (düğüm) süslemek, gövdede süsleyici beneklere yer vermek, “S” şeklinde kıvrılmalar, uzuvları deforme etmek, formüleştirek özet halinde vermektir. Figürler realiteden koparak dekoratif bir karakter kazanırlar. Genellikle bir hayvanın ikinci bir hayvanla veya başka bir hayvana ait parçalarla birleştiği görülür. Hayvan ve insan motiflerinin bitkisel kıvrıntılarla karıştırılması da yine arabesk ve figür birleşiminin başlangıcını Orta Asya'ya götürmektedir. Zengin Anadolu Selçuk figür dünyasında çoğu kez bu özellikler kendini hissettirir (Öney, 1992).

Resim 2: Çift Başlı Selçuklu Kartalı Taş Kabartma- İnce Minare

2.3.3. Tuğla İşçiliği

Büyük Selçukluların İran'daki eserlerinde tuğla ana yapı ve süs malzemesi olarak kullanılır. Tuğlanın geometrik kompozisyonlarla istiflenmesiyle mescid-i cumalarda, türbelerde, minarelerde, duvar, eyvan, kubbe, kemer ve benzeri unsurlarda çok zengin bezemeler sağlanır. Çok zaman alçı ve terrakota süsler tuğla ile birlikte kullanılır. Büyük Selçukluların saf tuğla yapılarına karşılık Anadolu'da az sayıda tuğla türbe dışında tuğla yapı yoktur. Taş eserlerde tuğla yardımcı malzeme

olarak yer alır. Minare, kubbe, kasnak, kemer, tonoz gibi unsurlarda tuğla kullanılır. Tuğla bezeme İran'la kıyaslandığında daha sadedir, alçı ve terrakota baskı bezeme ile birlikte değerlendirilmez. (Öney, 1992).

Anadolu Selçuklu mimarisinde tuğla İran'daki önemini yitirir. Bunun nedeni yerel malzemenin taş olması ve yapılarına uygulamalarıdır. Anadolu'daki tuğla mescit ve türbelerde, büyük binaların iç yapı duvarlarında, üst yapılarda ve minarelerde kullanılmıştır. Anadolu'daki tuğlalar, İran'da olduğu gibi tuğla dokuma ve kesme tuğla olarak kullanılmıştır. Bu iki teknik arasındaki fark, tuğlaların şekilleri ve düzenleridir. İç ve dış gövde duvarları, kubbe ve külahlarda kubbeye geçiş üçgenlerinde kullanılan tuğlalar kare ve dikdörtgendir. Tuğlalar yerel kilin rengine uygun olarak boz renginden koyu kırmızıya kadar bir renk çeşitlenmesi gösterir. Yüzeyleri mat ve sıkı dokuludur. Tuğlu örgülerinde tuğlaların düzenine göre üç tip öne çıkmaktadır (Başkan, 1990).

Resim 3: Sahip Ata Cami Minare- Konya

2.3.4. Alçı Süsleme ve Duvar Resmi

Alçı, özellikle erken İslam sanatı sivil mimarisinde çok önemli bir süs envanteri olmuştur. 9.yüzyılda Bağdat'ın kuzeyinde Türk askerleri için kurulan Samarra şehrinde gelişen Abbasi devri alçı üslubu, etkilerini geniş bir çerçevede yüzyıllar boyu sürdürür. 13. yüzyıl İran bölgesi Selçuklu mimarisinde alçı bezeme yoğun gelişmiş bir düzeye ulaşır. Sivil ve dini eserlerde duvarları, kemerleri, tonozları, mihrapları süsleyen alçı işçiliğinde bitkisel ve geometrik motifler, neshi ve kufi yazılar, figürler barok bir ifade eden çok fazla bir üslupla işlenmiştir. İran Selçuklu sanatında tuğla ve terrakota baskı işçiliğinin yanı sıra ana dekor olan alçının Anadolu'da çok kısıtlı ve fakir kalması dikkati çeken bir değişikliktir (Öney, 1992).

Alçı, erken dönem İslam sanatında çok önemli bir faktördür. Gazne, Fatimi, Emevi ve Abbasi sanatında, daha sonra 11-13. yüzyılları İran Selçuklularında dini ve sivil mimari eserlerde çok sık rastlanır. Duvarları, kemerleri, tonozları ve mihrapları süsleyen bitkisel ve geometrik motiflere ek olarak, kitabeler ve figürler belli ikonografik programın bir parçasıdır. Taş malzemenin en çok kullanıldığı Anadolu Selçuklu sanatında, alçı, özellikle İran'daki gelişme ve yaygınlığı gösterememiş, daha çok saray yapılarında dekor olarak kalmıştır (Tapan, 1983).

Taş malzemenin değerlendirildiği Anadolu Selçuk mimarisinde, alçı özellikle saray dekorunda kullanılır. Bu alçıların figürlü oluşu dikkati çeker. Kalıplama tekniği ile ince kabartmalı çeşitli insan ve hayvan figürleri işlenmiştir (Öney, 1992).

Alçı, cevherinin özel fırınlarda ısıtılıp, bağlı bulunduğu kristal suyunun uçurulup, kalan kalsiyum sülfatın toz haline getirilmesiyle elde edilen maddedir. Su ile karıştırılınca, katılaşma ve sertleşme özelliği olan alçı, yapılarda; heykeltçilikte ve bezemelerde kullanılır (Aktemur, 1999).

Resim 4: İnce Minare Medresesi Duvar Resmi

2.3.5. Çini ve Seramik Sanatı

Mimariye bağılı olarak gelişen çini sanatı Anadolu'ya Selçuklularla girmiş, çeşitli tekniklerle en güzel ve başarılı örneklerini vermiştir. Bizans mimarisindeki mozaik ve fresklerin yerini Türk sanatında çini almıştır. İslam mimarisinde çininin ilk gelişmesine Uygur, Gazne, Karahanlı ve İran'da Büyük Selçuklu gibi Türk devletleri öncü olmuştur. 9. yüzyılda, Abbasiler tarafından Türk askerleri için kurulan ve Bağdat'ın kuzeyinde yer alan Samarra şehri kazılarında da çini kalıntıları bulunmuştur. Anadolu Selçuk öncesi İslam mimarisinde oldukça az olan çini bezemenin ilk büyük adımı 13. yüzyılda Anadolu Selçuk devrine rastlamıştır. Bu yeni denemeler daha sonra özellikle İran bölgesi İlhanlı mimarisini etkilemiştir. Eserleri çiniyle bezeme modası yüzyıllardır giderek zenginleşerek İslam mimarisinin ana süs envanterlerinden olmuştur (Öney, 1992).

Anadolu Selçuklu döneminde çini bezemeleri genellikle mozaik tekniğinde veya tek renkli levhalar olarak kullanılmıştır. Bununla birlikte, Kubadabad Sarayı'ndaki kazılarda sır altı ve sır üstü tekniğinde figürlü çinilerde ortaya

çıkarılmıştır. 12. yüzyılın ikinci yarısından beri, çini sanatında hızlı bir gelişme olmuştur. 1243 tarihli Konya Sırçalı Medresesi'nden başlayarak, çini bezemelerinin yapının bütün iç kısmına yayıldığı görülmektedir. Artık bitkisel motifler çoğalmış ve geometrik motiflerle girift bir şekilde kaynaşarak yeni bir gelişmeye öncülük etmiştir (Yetkin, 1972).

Mimari dekorasyonda çininin kullanılması, tuğla dekorasyonuna bağlı olarak gelişmiştir. Tuğla süslemenin esas olduğu yapılarda firuze rengi çiniler süslemeye renk katan unsurlar olarak kullanılmaya başlanmıştır. Örnekler tuğladan yapılan motifleri ve yazıları çini ile tekrarlamaktadırlar. Bu nedenle de tuğla dekorasyonuna sıkıca bağlanılmaktadır. Tuğla dekorasyon, Anadolu'da kurulan ilk Türk devletinin mimari eserlerinde temel olmuştur. Tuğlaların sırlanışındaki dekoratif düzenlerle elde edilen süsleme sisteminin ilk örneklerini Danişmendli, Saltuklu, Mengüceklî ve Artuklu eserlerinde bulunmaktadır. (Yetkin, 1972).

Anadolu Selçuklu Çini Sanatı'nda birçok çini tekniği uygulanmıştır. Bu tekniklerle kullanılan malzemelerin bileşimi ve uygulanması birbiriyle ilişkilidir. Mimari yapılarda süsleme malzemesi olarak kullanılan tuğla, sırlı tuğla ve çini mozaik ile saraylar da görülen sıraltı, lüster ve minâî tekniği ile yapılmış çinilerin terkibi arasında pek fazla farklılıklar olmasa da tatbiki hususunda bazı farklılıklar vardır (Bakırer,1972:188).

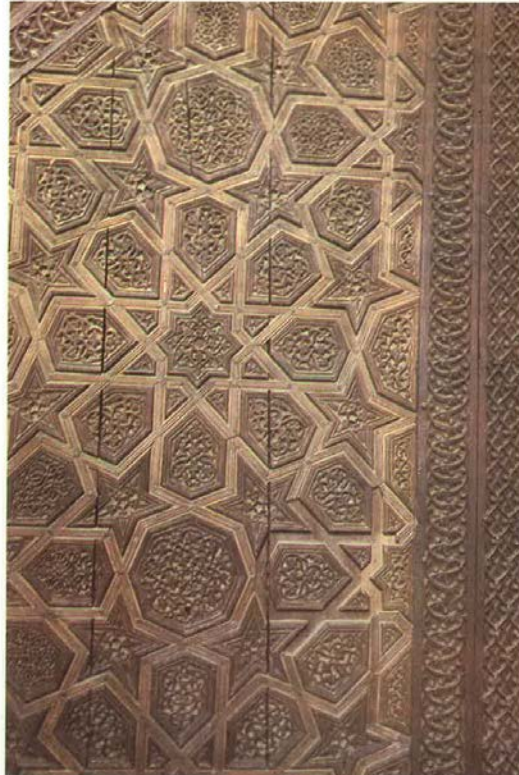
Resim 5: Tokat Gök Medrese Avlusu Çini Süsleme

2.4. ANADOLU SELÇUKLU EL SANATLARI

2.4.1. Ahşap Sanatı

Anadolu'da Selçuklularla ilerleyen ve orijinal bir üslup oluşturan ahşap işçiliği, Beylikler devrinde de aynı geleneği sürdürmüştür, büyük ustalıkla işlenmiş birçok eser verilmiştir. Bugüne kalan malzeme özellikle cami ve mescitlere ait minberler, rahleler, korkuluklar, pencere ve kapı kanatları, sütun başlıkları, kirişler, konsollardır. Özellikle ceviz, elma, armut, sedir, abanoz ve gül ağacından yapılan ve büyük zevkle işlenen ahşap malzemede çeşitli teknikler uygulanmıştır (Öney, 1992).

Bu sanat, künde-kari eğri kesim tekniği, çift kabartma, kafes tekniği ve ajur tekniği gibi tekniklerle ilerlemesini sürdürmüştür. Osmanlı döneminde farklı malzemelerle zenginleştirilen ahşap işçiliği, girift kompozisyonlarla en üst noktaya ulaşmıştır (Aktemur, 1999).

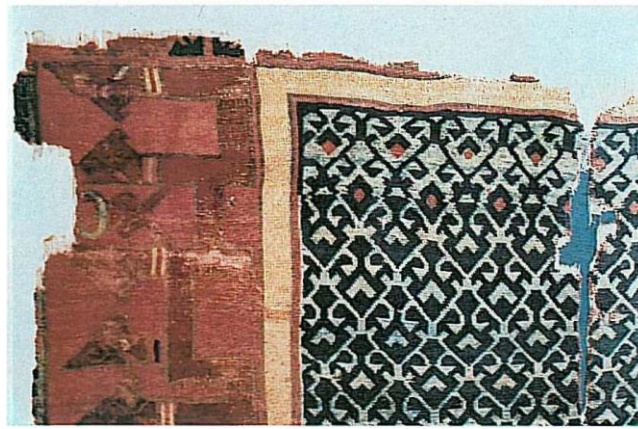

Resim 6: Ankara Arslanhane cami ahşap minberinin yan kanadında taklit künde-kari tekniği motif süslemesi

2.4.2. Halı Sanatı

Büyük bir aradan sonra halı sanatına ait en önemli buluntular 13. Yüzyılda Selçuklu devrinde Anadolu'da görülür. Böylelikle halı yine Türk sanatına bağlı olarak karşımıza çıkmaktadır. Anadolu Selçuk halı sanatı teknik, renk, desen özellikleriyle çok başarılıdır. Yüzyıllarca süren uzun denemelerle varılan ürünler oldukları düşüncesini uyandırırılar. Ancak İran Selçuklu devrine ait hiçbir halı parçası bugüne gelememiştir. 14.-15. yüzyıl İran minyatürlerinde görülen ve Anadolu örneklerini hatırlatacak şekilde kufi yazı bordürlü, geometrik süslü halıların İran Selçuklu devrinden kalmaları mümkündür (Öney, 1992).

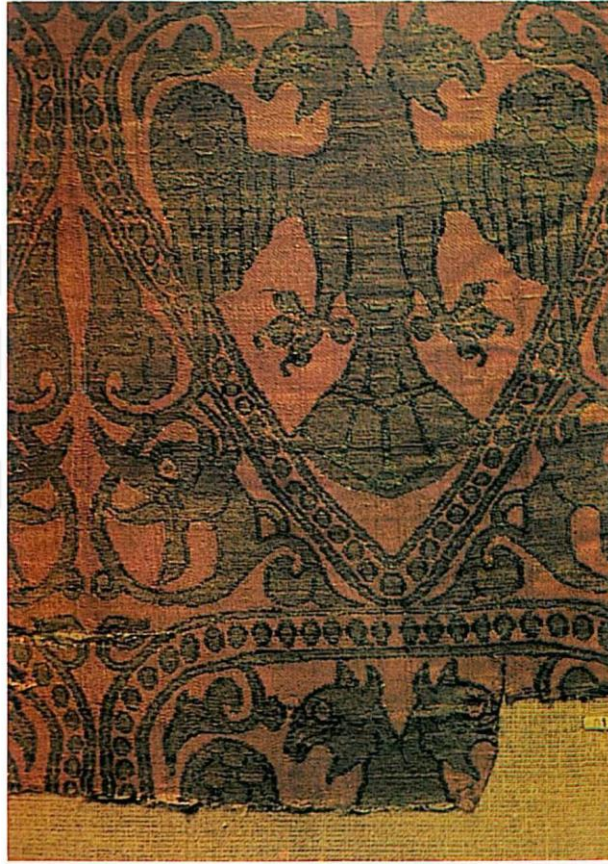
Anadolu Selçuklu döneminden kalma bilinen 23 halı mevcuttur. Selçuklu halılarından ilk sekiz örneği Konya Alaeddin Cami'nde bulunmuştur. Bugün İstanbul Türk ve İslâm Eserleri Müzesi'nde bulunan bu halılar 1905 yılında, Alman konsolosluğunda görevli Danimarkalı Loytdved'in aracılığı ile, İsveçli F. R. Martin tarafından keşfedilmiştir. F. R. Martin bu halıları yayınlamadan, halıların resimlerini Loytdved' den temin eden Fredrich Sarre, halıları görmeden, bunlardan üç tanesini yayınlamıştır. F. R. Martin ise bunları, 1908 yılında, birincisi metin, ikincisi resimlerden oluşan iki cilt hâlinde yayınlamıştır³⁰. Fustat'ta bulunan halılardan yedi tanesinin de Selçuklu halısı olduğu kabul edilmiştir³¹. Daha sonra R. M. Riestahl tarafından³², 1930 yılında, Beyşehir Eşrefoğlu Cami'nde üç halı bulunmuştur. Son yıllarda, Tibet'te beş halı daha keşfedilmiştir³³. Bu halılara dayanarak Anadolu Selçuklu halı sanatı hakkında fikir sahibi olmaktayız (Deniz, 2005).

Resim 7: Konya Alaeddin Camii'nden gelme Selçuklu halısı

2.4.3. Kumaş Sanatı

Selçuklu kumaş işçiliği konusunda bilgimiz çok yetersizdir. Büyük Selçukluların "Minai" seramiklerinde canlandırılan çeşitli saray figürlerinde çok zengin desenli kıyafetler dikkati çeker. Aralarında figür desenliler de görülür (Öney, 1992).

Resim 8: Çift başlı kartallı ve ejder başlı, yıldız işli ipek kumaş

2.4.4. Cam İşçiliği

Kubadabad kazılarında ve Konya eserlerinden, Selçukluların yapılarında alçı şebekeler içinde kalın renkli camlar kullandıklarını göstermiştir. Ortası göz gibi çukur, kenarları kalın olan bu kobalt mavisi, yeşil ve sarı renkli camlar arkasını göstermemektedir. Yapı içine ışığın girmesi için kullanılmışlardır. Samsat, Kubadabad, Alanya İçkale kazılarında bulunan irili ufaklı renksiz veya sarı, yeşil,

mavi, bordo renkli kadeh, bardak, şişe, kase parçaları ve bilezikler cam kullanımının yaygın olduğunu göstermektedir. En fazla buluntular bugün Adıyaman Müzesi'nde sergilenen Aşağı Fırat havzası, barajı kurtarma alanında bulunan Samsat höyüğü kazısında ortaya çıkmıştır. Saray kazılarında ortaya çıkan emaye ve altın yıldız süslü lüks ince cam bardak ve kadeh fragmanları Orta Çağ Yakın Doğu İslam sanatında yaygın olan, alta doğru daralan, ağzı huni gibi genişleyen kadehlerin yaygın olduğunu gösterir. Bazılarında kabara gibi çıkıntılar, bazılarında ise ince altın yıldızlı bordürler içinde mavi, beyaz, fes kırmızısı renklerle çok zarif emaye boyamalar görülmektedir. Harran kazılarında da başka bir örnekle geniş ağızlı bir cam kadeh üzerinde emaye ile işlenmiş kaftanlı bir figür görülür. Kubadabad Sarayı çinilerinde canlandırılan bazı saraylı figürlerinin elinde izlenen kadehler de bu formdadır(http://www.furkankilic.com/p/asm1/kultsan_sanat_els_cam.htm).

Türkiye müzelerinde, Kubadabad ve Samsat örnekleri dışında, Anadolu Selçuklu devrine ait olduğu bilinen başka cam malzeme yoktur. Arkeolojik kazılarda Selçuklu çağı camları değerlendirilmemiştir. Bu nedenle 12.-13.yüzyıl Suriye'sinde varlığı kazı ve çeşitli buluntularla saptanan, birçok müze ve koleksiyonda bulunan emaye ve altın yıldız süslü camları, ancak o bölgenin yapımı olarak kabul edebiliriz (Öney, 1992).

Resim 9: Beyşehir Kubadabad Sarayı'nda bulunmuş emaye işli cam tabak

2.4.5. Minyatürler

Büyük Selçuklular devrinde tekâmül eden minyatür sanatı, Anadolu Selçukluları zamanında da devam etmiş, fakat bu eserler günümüze kadar gelememiştir. 13. yüzyılın başından günümüze kalan Varka ve Gülşah'ın minyatürleri, Selçuklu mektebinin en eski ve tek örnekleridir. Selçuklu mektebi, klâsik Osmanlı minyatürlerinin üslûbuna hazırlık mahiyetindedir. İsmet Binark Türklerde Resim ve Minyatür Sanatı s.276

Türk minyatürleri son yıllarda büyük ilgi görmeye başlamış ve birçok araştırmacılar bu konuya eğilmiştir. Eski yayınlarda sadece İran, Arap, Hint minyatürlerinden söz edilirdi. Osmanlı minyatürleri konusunda bol malzemeye bilgi sahibiyken, Selçuklu devri için örneklerimiz çok azdır. Selçukluların Anadolu'ya gelmeden belirli bir resim tarzı geliştirdiklerini, el sanatlarının çeşitli dallarında, özellikle metal, cam, fresk, alçı, seramik ve çinide karşımıza çıkan figürler göstermektedir. Bu figürlerde aynı stili sürdüren zengin bir konu programı sunulmuştur. Afganistan'da Gaznelilerin (997-1191) Gazne Sarayı'nda bulunan mermer kabartmalarında, Leşgeri Bazar Sarayı'nda görülen fresklerde bu figür stilinin paralelleri görülür. Gaznelilerde ve Selçuklularda rastlanan ortak resim sanatının kökü Uygur Türklerinden gelir (Öney, 1992).

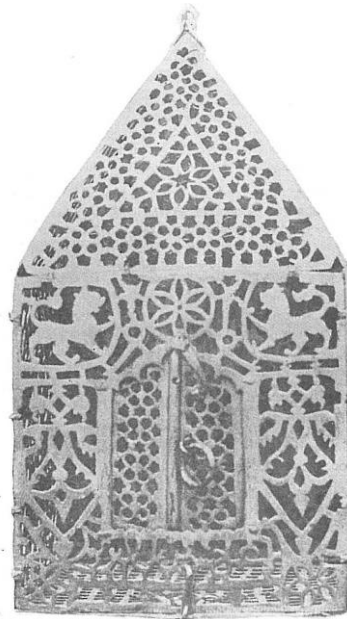
13. yüzyılda kültürel zenginliğin yoğun olduğu Konya'da resimlendiği düşünülen Varka ve Gülşah Mesnevisi Selçuklu Dönemi minyatür sanatının öncü yapıtıdır. Şair Ayyuki tarafından 11. yüzyılda Farsça yazılarak Gazneli Sultan Mahmud'a sunulan eserin konusu, Varka ile Gülşah arasında geçen hazin aşk öyküsüdür. Eserin konusunu oluşturan öykü 13. yüzyıl başlarında Nakkaş Abdülmümin bin Muhammed tarafından 71 resimle yatay ve dar alanda tasarlanarak bir film şeridi gibi gözler önüne serilmiştir. Yine 13. yüzyıl başlarında yazılmış olan Kelile ve Dimne adlı iki çakalın başından geçenlerin anlatıldığı kitaptaki minyatürler, Selçuklu Dönemi'nin önemli eserlerindedir. Eserin bir kopyası günümüzde Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığındadır (<http://www.sanatsal.gen.tr/turk-minyatur-sanatinin-ozellikleri/>)

Resim 10: Varka ve Gülşah albümünden savaş sahnesi

2.4.6. Maden Sanatı

Günümüze kadar gelebilen Anadolu Selçuklu madeni eserlerinin sayısı, Selçuklu devrinde İran'da ve Selçuklu Atabekleri devrinde Mezopotamya'da yapılan örneklerle kıyasla daha azdır (Öney, 1992).

Resim 11: Tunç kandil zarfı. 13. yüzyıl ikinci yarısı, Konya

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM- VERİ SETİ YÖNTEM

3. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı ve yöntemi, analizi ve geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları hakkında bilgiler verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Nitel araştırma modelleri genelde sözel açıklamalara ve özel nitelikli görüntülere dayandığından nicel araştırma modellerinde daha farklı kullanılması kaçınılmazdır. Çeşitli bilim dallarına göre farklılaşan birçok türü olmakla birlikte, Nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan modellerin başında örnek olay incelemeleri, alan çalışmaları, fenomenolojik çözümler, etnografik gözlemler, tarihsel araştırmalar, yerleşik kuram (Grounded Theory) ve eylem araştırmaları gelmektedir.

Nicel araştırma, vaka ve olayları objektifleştirerek, gözlemlenebilir, ölçülebilir ve sayısal olarak ifade edilebilir şekilde ortaya koyan araştırma şeklidir. Gözlem ve ölçmelerin tekrarlanabildiği, objektif olarak yapıldığı ve sayısal verilerle ortaya koyulabildiği araştırmalara nicel araştırma denir. Nicel araştırma ile “Ne kadar? Ne miktarda? Ne kadar sık? Ne kadar yaygın?” gibi sorulara cevap aranır.

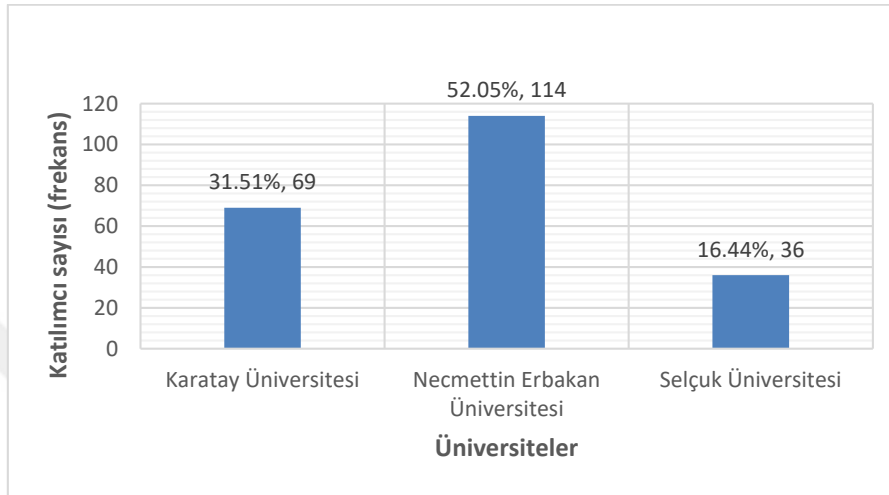
3.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubumuz Konya ili kapsamında Necmettin Erbakan Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi ve KTO Karatay Üniversitesi’ni içeren Güzel Sanatlar Fakültelerinde okuyan öğrenciler ayrıca Eğitim fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi bölümü Resim dalı okuyan öğrencileri kapsamaktadır.

Çalışmamızda Öğrencilerimizin Selçuklu Sanatına vakıflar mı? Bilgi sahiplerimi ve çalışmalarında uyguluyorlar mı? vb. sorulara anket yoluyla cevap aranmıştır.

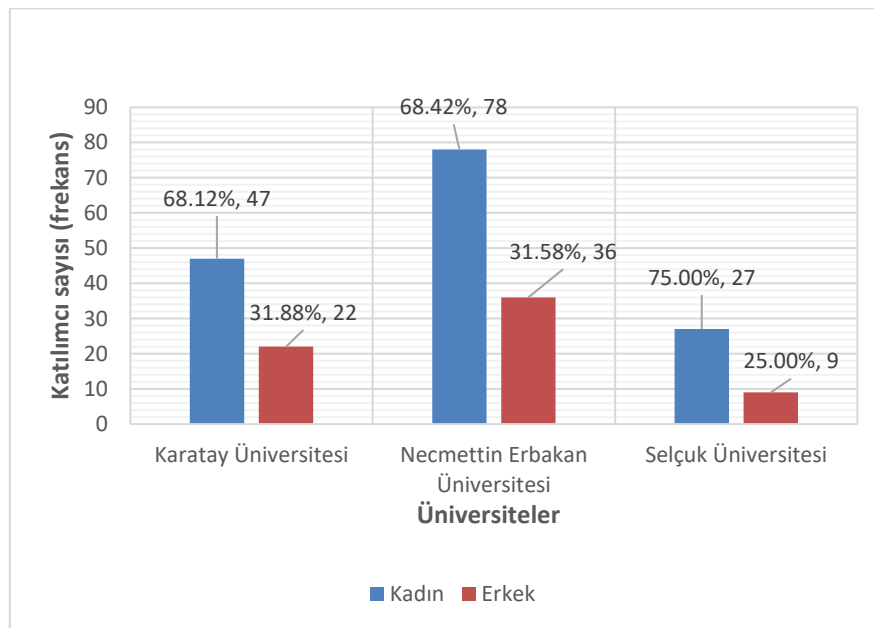
Üzerinde çalıştığımız Konya ili kapsamında Öğrencilere 23 sorudan hazırladığımız ve ek olarak eklemek istediğiniz başka görüş var mı? Sorusu ile beraber ilk verilerimiz şu şekildedir;

Tablo 1. Üniversitelerin yapılan anket sayısı öğrenci dağılımı

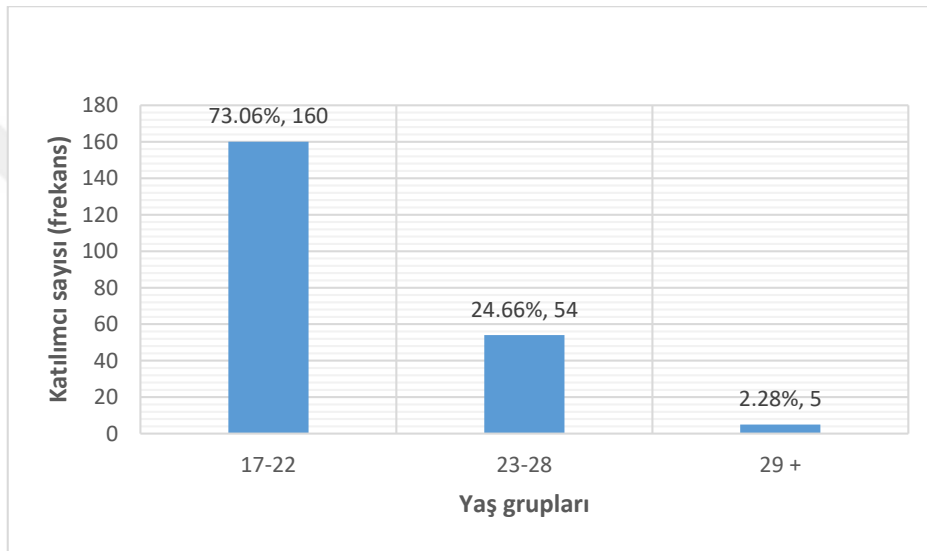
Ankete Konya da bulunan farklı Üniversitelerden katılım sağlanmıştır. Ankete katılanların %31'i (69) KTO Karatay Üniversitesi , %52'si (114) Necmettin Erbakan Üniversitesi ve %16'sı (36) ise Selçuk Üniversitesi toplamda 219 öğrenci katılmıştır.

Tablo 2. Üniversitelerde lisans öğrencilerinin cinsiyet dağılımı

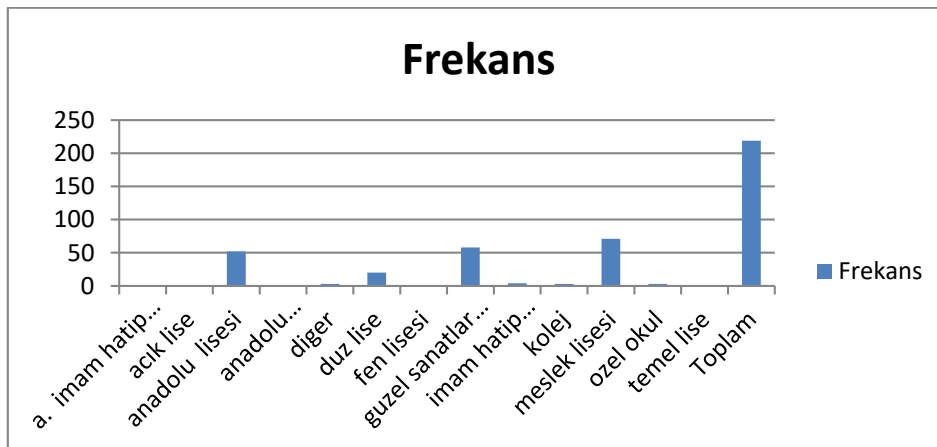
Ankete Konya da bulunan Üç farklı Üniversitede kadın-erkek kişi sayısı dağılımı şu şekildedir; Ankete katılanların %68'i (47) kadın %32'si (22) erkek mevcudu KTO Karatay Üniversitesinde, %68'i (78) kadın %31'i (36) erkek mevcudu Necmettin Erbakan Üniversitesinde, %75'i (27) kadın %25'i (9) erkek mevcudu ise Selçuk Üniversitesi öğrencileridir.

Tablo 3. Üniversitelerde lisans öğrencilerinin yaşlarına göre dağılımları

Ankete farklı yaş gruplarından katılım sağlanmıştır. Ankete katılanların %73'ü (160) 17-22 yaş arası, %25'i (54) 23-28 yaş arası ve %2'si (5) ise 29 yaş ve üzeri öğrencilerdir.

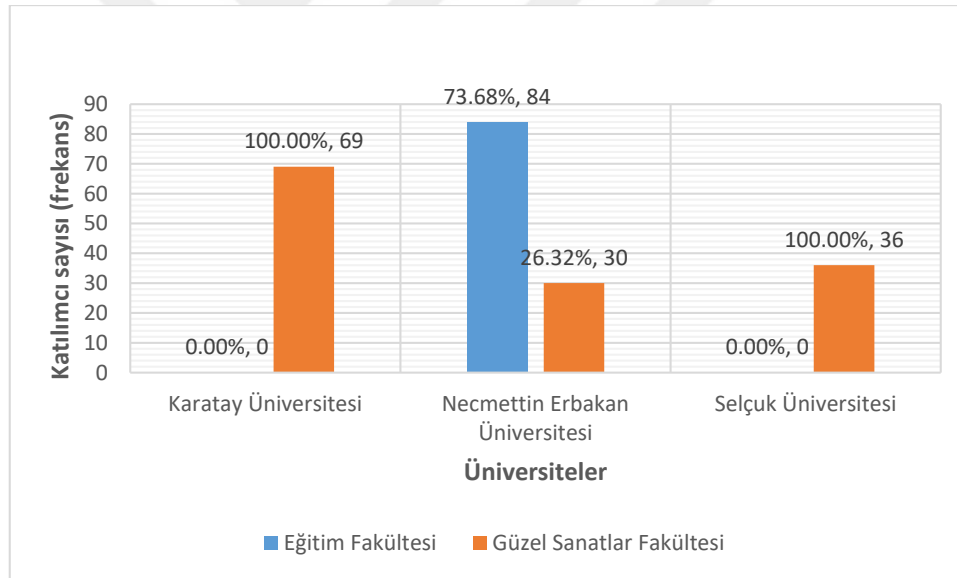
Tablo 4. Üniversitelerde lisans öğrencilerinin mezun oldukları liselere göre dağılımı

Anketimizde 219 öğrenciden 1 Öğrenci Anadolu İmam Hatip Lisesi , 1 Öğrenci Açık Öğretim Lisesi, 52 öğrenci Anadolu Lisesi, 1 Öğrenci Anadolu Öğretmen Lisesi, 20 Öğrenci Düz Lise , 1 Öğrenci Fen Lisesi, 58 Öğrenci Güzel Sanatlar Lisesi, 4 Öğrenci İmam Hatip Lisesi, 3 Öğrenci Kolej, 71 Öğrenci Meslek Lisesi, 3 Öğrenci Özel Okul, 1 Öğrenci Temel Lise, 3 Öğrenci anketimizde bulunan diğer seçeneğini işaretleyip hangi liseden mezun olduklarını belirtmemişlerdir.

Bu durumda en çok Meslek Lisesi hemen akabinde Güzel Sanatlar Lisesinden mezun öğrenci kitlesi gözlemlenmektedir.

Tablo 5. Üniversitelerde lisans öğrencilerinin bulunduğu fakülterlere göre dağılımı

Ankete katılan Üniversitelerde lisans öğrencilerinin bulunduğu fakülterlere göre dağılımı şu şekildedir; Ankete katılanların %100'ü Güzel Sanatlar Fakültesi mevcudu ile KTO Karatay Üniversitesinde, %74'ü (84) Eğitim Fakültesi %26'sı (30) Güzel Sanatlar Fakültesi mevcudu ile Necmettin Erbakan Üniversitesinde, %100'ü (36) Güzel Sanatlar Fakültesi mevcudu ile Selçuk Üniversitesinde bulunmaktadır.

3.3. Veri Toplama Aracı ve Yöntemi

Veri Toplama Yöntemimiz Selçuklu Sanatı Farkındalığı konusunu içeren Konya ili kapsamında Necmettin Erbakan Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi ve KTO Karatay Üniversitesi'ni içeren Güzel Sanatlar Fakültelerinde okuyan öğrenciler ayrıca Eğitim fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi bölümü Resim dalı okuyan öğrencileri kapsamaktadır.

Üzerinde çalıştığımız Konya ili kapsamında Selçuklu Sanatı Farkındalığı konusunda Öğrencilere 23 sorudan hazırladığımız ve ek olarak eklemek istediğiniz başka görüş var mı? Soru kalıpları ve sorular üzerinde kodlamalar bulunmaktadır (Bkz: Ek-1).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM- BULGULAR VE YORUM

4. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde Necmettin Erbakan Üniversitesi, KTO Karatay Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesinde yapılan 219 lisans öğrencisine uygulanan anketlerde sorulara ilişkin betimleyici istatistikler verilmiştir.

Kodlara ve bölümlere ayrılan her bir Üniversitenin anket sorularının analizleri şu şekildedir;

4.1 Soru Kalıpları ve Verilen Cevapların Ortalamaları

A Bölümü

A bölümü ile ilgili Necmettin Erbakan Üniversitesi öğrencilerinin A harfi ile kodlanmış soruların analizleri soruların tanımları ile birlikte aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Araştırmaya katılan Necmettin Erbakan Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerinin Kültür ve Sanat Tarihimiz ile alakalı yayınlara olan ilgileri sorulmuş ve cevapları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Kültür ve Sanat Tarihimiz ile Alakalı Yayınlarla Olan İlgilerinin Dağılımı

*Kültür ve Sanat Tarihimiz ile ilgili yayınları (kitap-dergi vb.) okumaya ne kadar ilgilisiniz?	Necmettin Erbakan Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Çok Fazla İlgilenirim	6	5,26%
Çok İlgilenirim	27	23,68%
İlgilenirim	57	50,00%
Az İlgilenirim	21	18,42%
Hiç İlgilenmem	3	2,63%
Toplam	114	100,00%

Katılımcıların tamamı farklı düzeylerde kültür ve sanat tarihimiz ile alakalı yayınlara ilgi duyduklarını belirtmiştir. Katılımcıların çoğunluğu *ilgilenirim* kategorisinde yer almıştır ($f=57$). Katılımcıların %23,68' i ise kültür ve sanat tarihimiz ile alakalı yayınlara *çok ilgilenirim* ifadesini kullanmıştır. Katılımcıların büyük çoğunluğu fazla oranda ilgili oldukları gözlenmektedir

Araştırmaya katılan Necmettin Erbakan Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerinin Kültür-Sanat içerikli müze ve ören yeri gezi ve ziyaretleri ile alakalı olan ilgileri sorulmuş ve cevapları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların Kültür- Sanat içerikli Müze ve Ören Yeri Gezilerine Yönelik İlgilerinin Dağılımı

*Kültür- Sanat içerikli müze ve ören yeri gezi ve ziyaretlerine ne kadar ilgilisiniz?	Necmettin Erbakan Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Çok Fazla İlgilenirim	14	12,28%
Çok İlgilenirim	26	22,81%
İlgilenirim	55	48,25%
Az İlgilenirim	18	15,79%
Hiç İlgilenmem	1	0,88%
Toplam	114	100,00%

Katılımcıların tamamı farklı düzeylerde kültür-sanat içerikli müze ve ören yeri ziyaretlerine ilgi duyduklarını belirtmiştir. Katılımcıların çoğunluğu *ilgilenirim* kategorinde yer almıştır ($f=55$). Katılımcıların %22,81' i ise kültür-sanat içerikli müze ve ören yeri ziyaretlerine *çok ilgilenirim* ifadesini kullanmıştır. Katılımcıların büyük çoğunluğu fazla oranda ilgili oldukları gözlenmektedir

Araştırmaya katılan Necmettin Erbakan Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerinin Selçuklu Sanatı ve Tarihi üzerine çıkan haber ve bilgi kaynakları ile alakalı olan ilgileri sorulmuş ve cevapları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Katılımcıların Selçuklu Sanatı ve Tarihi Üzerine Çıkan Haber ve Bilgi Kaynaklarına Karşı İlgilerinin Dağılımı

* Selçuklu Sanatı ve Tarihi üzerine çıkan haber ve bilgi kaynaklarına ne kadar ilgilisiniz?	Necmettin Erbakan Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Çok Fazla İlgilenirim	1	0,88%
Çok İlgilenirim	17	14,91%
İlgilenirim	44	38,60%
Az İlgilenirim	43	37,72%
Hiç İlgilenmem	9	7,89%
Toplam	114	100,00%

Katılımcıların tamamı farklı düzeylerde Selçuklu Sanatı ve Tarihi üzerine çıkan haber ve bilgi kaynaklarına ilgi duyduklarını belirtmiştir. Katılımcıların çoğunluğu *ilgilenirim* kategorisinde yer almıştır ($f=44$). Katılımcıların %37,72’ i ise Selçuklu Sanatı ve Tarihi üzerine çıkan haber ve bilgi kaynakları *az ilgilenirim* ifadesini kullanmıştır. Katılımcıların yarıdan fazlasının ilgili oldukları gözlenmektedir

A bölümü ile ilgili KTO Karatay Üniversitesi öğrencilerinin A harfi ile kodlanmış soruların analizleri soruların tanımları ile birlikte aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Araştırmaya katılan KTO Karatay Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerinin Kültür ve Sanat Tarihimiz ile alakalı yayınlara olan ilgileri sorulmuş ve cevapları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Katılımcıların Kültür ve Sanat Tarihimiz ile Alakalı Yayınlarla Olan İlgilerinin Dağılımı

*Kültür ve Sanat Tarihimiz ile ilgili yayınları (kitap-dergi vb.) okumaya ne kadar ilgilisiniz?	KTO Karatay Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Çok Fazla İlgilenirim	4	5,80%
Çok İlgilenirim	6	8,70%
İlgilenirim	29	42,03%
Az İlgilenirim	21	30,43%
Hiç İlgilenmem	9	13,04%
Toplam	69	100,00%

Katılımcıların tamamı farklı düzeylerde kültür ve sanat tarihimiz ile alakalı yayınlara ilgi duyduklarını belirtmiştir. Katılımcıların çoğunluğu *ilgilenirim* kategorisinde yer almıştır ($f=29$). Katılımcıların %30,43' ü ise kültür ve sanat tarihimiz ile alakalı yayınlara *az ilgilenirim* ifadesini kullanmıştır. Katılımcıların yarısından fazlasının ilgili oldukları gözlenmektedir.

Araştırmaya katılan KTO Karatay Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerinin Kültür-Sanat içerikli müze ve ören yeri gezi ve ziyaretleri ile alakalı olan ilgileri sorulmuş ve cevapları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10 . Katılımcıların Kültür- Sanat içerikli Müze ve Ören Yeri Gezilerine Yönelik İlgilerinin Dağılımı

*Kültür- Sanat içerikli müze ve ören yeri gezi ve ziyaretlerine ne kadar ilgilisiniz?	KTO Karatay Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Çok Fazla İlgilenirim	7	10,14%
Çok İlgilenirim	14	20,29%
İlgilenirim	28	40,58%
Az İlgilenirim	12	17,39%
Hiç İlgilenmem	8	11,59%
Toplam	69	100,00%

Katılımcıların tamamı farklı düzeylerde kültür-sanat içerikli müze ve ören yeri ziyaretlerine ilgi duyduklarını belirtmiştir. Katılımcıların çoğunluğu *ilgilenirim* kategorisinde yer almıştır ($f=28$). Katılımcıların %20,29' i ise kültür-sanat içerikli müze ve ören yeri ziyaretlerine *çok ilgilenirim* ifadesini kullanmıştır. Katılımcıların büyük çoğunluğu fazla oranda ilgili oldukları gözlenmektedir.

Araştırmaya katılan KTO Karatay Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerinin Selçuklu Sanatı ve Tarihi üzerine çıkan haber ve bilgi kaynakları ile alakalı olan ilgileri sorulmuş ve cevapları Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Katılımcıların Selçuklu Sanatı ve Tarihi Üzerine Çıkan Haber ve Bilgi Kaynaklarına Karşı İlgilerinin Dağılımı

* Selçuklu Sanatı ve Tarihi üzerine çıkan haber ve bilgi kaynaklarına ne kadar ilgilisiniz?	KTO Karatay Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Çok Fazla İlgilenirim	1	1,45%
Çok İlgilenirim	7	10,14%
İlgilenirim	16	23,19%
Az İlgilenirim	33	47,83%
Hiç İlgilenmem	12	17,39%
Toplam	69	100,00%

Katılımcıların tamamı farklı düzeylerde Selçuklu Sanatı ve Tarihi üzerine çıkan haber ve bilgi kaynaklarına az ilgi duyduklarını belirtmiştir. Katılımcıların

çoğunluğu *az ilgilenirim* kategorisinde yer almıştır ($f=33$). Katılımcıların %23,19' u ise Selçuklu Sanatı ve Tarihi üzerine çıkan haber ve bilgi kaynakları *ilgilenirim* ifadesini kullanmıştır. Katılımcıların büyük çoğunluğu fazla oranda az ilgili oldukları gözlenmektedir.

A bölümü ile ilgili Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin A harfi ile kodlanmış soruların analizleri soruların tanımları ile birlikte aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Araştırmaya katılan Selçuk Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerinin Kültür ve Sanat Tarihimiz ile alakalı yayınlara olan ilgileri sorulmuş ve cevapları Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Katılımcıların Kültür ve Sanat Tarihimiz ile Alakalı Yayınlarla Olan İlgilerinin Dağılımı

*Kültür ve Sanat Tarihimiz ile ilgili yayınları (kitap-dergi vb.) okumaya ne kadar ilgilisiniz?	Selçuk Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Çok Fazla İlgilenirim	1	2,78%
Çok İlgilenirim	6	16,67%
İlgilenirim	22	61,11%
Az İlgilenirim	4	11,11%
Hiç İlgilenmem	3	8,33%
Toplam	36	100,00%

Katılımcıların tamamı farklı düzeylerde kültür ve sanat tarihimiz ile alakalı yayınlara ilgi duyduklarını belirtmiştir. Katılımcıların çoğunluğu *ilgilenirim* kategorisinde yer almıştır ($f=22$). Katılımcıların %16,67' i ise kültür ve sanat tarihimiz ile alakalı yayınlara *çok ilgilenirim* ifadesini kullanmıştır. Katılımcıların büyük çoğunluğu fazla oranda ilgili oldukları gözlenmektedir.

Araştırmaya katılan Selçuk Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerinin Kültür-Sanat içerikli müze ve ören yeri gezi ve ziyaretleri ile alakalı olan ilgileri sorulmuş ve cevapları Tablo 13'de verilmiştir.

Tablo 13. Katılımcıların Kültür- Sanat içerikli Müze ve Ören Yeri Gezilerine Yönelik İlgilerinin Dağılımı

*Kültür- Sanat içerikli müze ve ören yeri gezi ve ziyaretlerine ne kadar ilgilisiniz?	Selçuk Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Çok Fazla İlgilenirim	3	8,33%
Çok İlgilenirim	8	22,22%
İlgilenirim	13	36,11%
Az İlgilenirim	10	27,78%
Hiç İlgilenmem	2	5,56%
Toplam	36	100,00%

Katılımcıların tamamı farklı düzeylerde kültür-sanat içerikli müze ve ören yeri ziyaretlerine ilgi duyduklarını belirtmiştir. Katılımcıların çoğunluğu *ilgilenirim* kategorisinde yer almıştır ($f=13$). Katılımcıların %27,78' i ise kültür-sanat içerikli müze ve ören yeri ziyaretlerine *az ilgilenirim* ifadesini kullanmıştır. Katılımcıların büyük çoğunluğu fazla oranda ilgili oldukları gözlenmektedir.

Araştırmaya katılan Selçuk Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerinin Selçuklu Sanatı ve Tarihi üzerine çıkan haber ve bilgi kaynakları ile alakalı olan ilgileri sorulmuş ve cevapları Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14. Katılımcıların Selçuklu Sanatı ve Tarihi Üzerine Çıkan Haber ve Bilgi Kaynaklarına Karşı İlgilerinin Dağılımı

* Selçuklu Sanatı ve Tarihi üzerine çıkan haber ve bilgi kaynaklarına ne kadar ilgilisiniz?	Selçuk Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Çok Fazla İlgilenirim	0	0,00%
Çok İlgilenirim	4	11,11%
İlgilenirim	14	38,89%
Az İlgilenirim	13	36,11%
Hiç İlgilenmem	5	13,89%
Toplam	36	100,00%

Katılımcıların tamamı farklı düzeylerde Selçuklu Sanatı ve Tarihi üzerine çıkan haber ve bilgi kaynaklarına hem ilgi duymadıklarını hem ilgi duyduklarını belirtmiştir. Katılımcıların çoğunluğu *ilgilenirim* kategorisinde yer almıştır ($f=14$). Katılımcıların %36,11' i ise Selçuklu Sanatı ve Tarihi üzerine çıkan haber ve bilgi kaynakları *az ilgilenirim* ifadesini kullanmıştır. Katılımcıların hem az ilgili hem çok ilgili oldukları gözlenmektedir.

A bölümü ile kodlanmış Görsel Sanatlar alanında 114 lisans öğrencisine uygulanmış Necmettin Erbakan Üniversitesi öğrencilerinin genel ortalamaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 15. Necmettin Erbakan Üniversitesi Katılımcılarının A Bölümü Cevaplarının Ortalamaları

Necmettin Erbakan Üniversitesi			
Bölüm A	Ortalama	Std. Sapma	Gözlem Sayısı
Kültür ve Sanat Tarihimiz ile ilgili yayınları (kitap-dergi vb.) okumaya ne kadar ilgilisiniz?	3,11	0,86	114
Kültür- Sanat içerikli müze ve ören yeri gezi ve ziyaretlerine ne kadar ilgilisiniz?	3,30	0,91	114
Selçuklu Sanatı ve Tarihi üzerine çıkan haber ve bilgi kaynaklarına ne kadar ilgilisiniz?	2,63	0,86	114
1=Hiç ilgilenmem, 5=Çok ilgilenirim			

Tablo 15'te Necmettin Erbakan Üniversitesi katılımcılarının kültür-sanat tarihi ile ilgili yayınlar, müze ve ören yeri gezileri ayrıca Selçuklu sanatı ve tarihi ile ilgili haber, bilgi kaynakları üzerinde ne kadar ilgili olduklarına dair yanıtlar verilmiştir. Buna göre, 5'li likert ölçeğiyle sorulan sorulara verilen en yüksek yanıt olan "Kültür ve Sanat içerikli müze ve ören yeri gezi ve ziyaretleri", katılımcıların en çok ilgilendikleri faaliyet olurken (3,30), "Selçuklu Sanatı ve Tarihi üzerine çıkan

haber ve bilgi kaynakları” ise katılımcıların en az ilgisini çeken konu olmuştur (2,63).

A bölümü ile kodlanmış Görsel Sanatlar alanında 69 lisans öğrencisine uygulanmış KTO Karatay Üniversitesi öğrencilerinin genel ortalamaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 16. KTO Karatay Üniversitesi Katılımcılarının A Bölümü Cevaplarının Ortalamaları

Bölüm A	KTO Karatay Üniversitesi		
	Ortalama	Std. Sapma	Gözlem Sayısı
Kültür ve Sanat Tarihimiz ile ilgili yayınları (kitap-dergi vb.) okumaya ne kadar ilgilisiniz?	2,64	1,01	69
Kültür- Sanat içerikli müze ve ören yeri gezi ve ziyaretlerine ne kadar ilgilisiniz?	3,00	1,12	69
Selçuklu Sanatı ve Tarihi üzerine çıkan haber ve bilgi kaynaklarına ne kadar ilgilisiniz?	2,30	0,93	69
1=Hiç ilgilenmem, 5=Çok ilgilenirim			

Tablo 16’da KTO Karatay Üniversitesi katılımcılarının kültür-sanat tarihi ile ilgili yayınlar, müze ve ören yeri gezileri ayrıca Selçuklu sanatı ve tarihi ile ilgili haber, bilgi kaynakları üzerinde ne kadar ilgili olduklarına dair yanıtlar verilmiştir. Buna göre, 5’li likert ölçeğiyle sorulan sorulara verilen en yüksek yanıt olan “Kültür ve Sanat içerikli müze ve ören yeri gezi ve ziyaretleri”, katılımcıların en çok ilgilendikleri faaliyet olurken (3,00), “Selçuklu Sanatı ve Tarihi üzerine çıkan haber ve bilgi kaynakları” ise katılımcıların en az ilgisini çeken konu olmuştur (2,30).

A bölümü ile kodlanmış Görsel Sanatlar alanında 36 lisans öğrencisine uygulanmış Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin genel ortalamaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 17. Selçuk Üniversitesi Katılımcılarının A Bölümü Cevaplarının Ortalamalar

Bölüm A	Selçuk Üniversitesi		
	Ortalama	Std. Sapma	Gözlem Sayısı
Kültür ve Sanat Tarihimiz ile ilgili yayınları (kitap-dergi vb.) okumaya ne kadar ilgilisiniz?	2,94	0,86	36
Kültür- Sanat içerikli müze ve ören yeri gezi ve ziyaretlerine ne kadar ilgilisiniz?	3,00	1,04	36
Selçuklu Sanatı ve Tarihi üzerine çıkan haber ve bilgi kaynaklarına ne kadar ilgilisiniz?	2,47	0,88	36
1=Hiç ilgilenmem, 5=Çok ilgilenirim			

Tablo 17’de Selçuk Üniversitesi katılımcılarının kültür-sanat tarihi ile ilgili yayınlar, müze ve ören yeri gezileri ayrıca Selçuklu sanatı ve tarihi ile ilgili haber, bilgi kaynakları üzerinde ne kadar ilgili olduklarına dair yanıtlar verilmiştir. Buna göre, 5’li likert ölçeğiyle sorulan sorulara verilen en yüksek yanıt olan “Kültür ve Sanat içerikli müze ve ören yeri gezi ve ziyaretleri”, katılımcıların en çok ilgilendikleri faaliyet olurken (3,00), “Selçuklu Sanatı ve Tarihi üzerine çıkan haber ve bilgi kaynakları” ise katılımcıların en az ilgisini çeken konu olmuştur (2,47).

A bölümü ile kodlanmış Görsel Sanatlar alanında 219 lisans öğrencisine uygulanmış Necmettin Erbakan Üniversitesi, KTO Karatay Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin genel ortalamaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 18. A Bölümü İçerikli Necmettin Erbakan Üniversitesi, KTO Karatay Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin Cevaplarının Ortalamaları

Bölüm A	Ortalama	Std. Sapma	Gözlem Sayısı
Kültür ve Sanat Tarihimiz ile ilgili yayınları (kitap-dergi vb.) okumaya ne kadar ilgilisiniz?	2,93	0,93	219
Kültür- Sanat içerikli müze ve ören yeri gezi ve ziyaretlerine ne kadar ilgilisiniz?	3,16	1,01	219
Selçuklu Sanatı ve Tarihi üzerine çıkan haber ve bilgi kaynaklarına ne kadar ilgilisiniz?	2,50	0,90	219
1=Hiç ilgilenmem, 5=Çok ilgilenirim			

Tablo 18’de katılımcıların kültür-sanat tarihi ile ilgili yayınlar, müze ve ören yeri gezileri ayrıca Selçuklu sanatı ve tarihi ile ilgili haber, bilgi kaynakları üzerinde ne kadar ilgili olduklarına dair yanıtlar verilmiştir. Buna göre, 5’li likert ölçeğiyle sorulan sorulara verilen en yüksek yanıt olan “Kültür ve Sanat içerikli müze ve ören yeri gezi ve ziyaretleri”, katılımcıların en çok ilgilendikleri faaliyet olurken (3,16), “Selçuklu Sanatı ve Tarihi üzerine çıkan haber ve bilgi kaynakları” ise katılımcıların en az ilgisini çeken konu olmuştur (2,50).

B Bölümü

B bölümü ile ilgili Necmettin Erbakan Üniversitesi öğrencilerinin B harfi ile kodlanmış soruların analizleri soruların tanımları ile birlikte aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Araştırmaya katılan Necmettin Erbakan Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerine Farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması, toplumların birbirlerini tanımalarına, dolayısıyla kültürlerin de birbirlerine yakınlaşmasına yardımcı olup, olmayacağı sorulmuştur ve cevaplar Tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19. Katılımcıların Farklı Medeniyetlere ait Kültürel Miras Konularının Sanat Üretiminde Kullanılması, Toplumların Birbirlerini Tanımalarına, Dolayısıyla

Kültürlerin de Birbirlerine Yakınlaşmasına Yardımcı Olup, Olmayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

* Farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması, toplumların birbirlerini tanımalarına, dolayısıyla kültürlerin de birbirlerine yakınlaşmasına yardımcı olur.	Necmettin Erbakan Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle katılıyorum	49	42,98%
Katılıyorum	55	48,25%
Kararsızım	6	5,26%
Katılmıyorum	4	3,51%
Hiç katılmıyorum	0	0,00%
Toplam	114	100,00%

Tablo 19 incelendiğinde katılımcıların % 91,23' ü farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması, toplumların birbirlerini tanımalarına, dolayısıyla kültürlerin de birbirlerine yakınlaşmasına yardımcı olduğunu belirtmiştir. Sadece 6 katılımcı Farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması, toplumların birbirlerini tanımalarına, dolayısıyla kültürlerin de birbirlerine yakınlaşmasına yardımcı olduğu konusunda kararsız kaldığını, 4 katılımcı ise bu görüşe katılmadığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Necmettin Erbakan Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerine sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-ören yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağlayıp, sağlamayacağı sorulmuştur ve cevaplar Tablo 20'de sunulmuştur.

Tablo 20. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Sanat Eğitimi Derslerinde 'Kültürel Miras' Eğitimine Yönelik Müze-Ören Yeri Gezileri, Öğrencilerin Sanatsal Gelişimine Katkı Sağlayıp, Sağlamayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

* Sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-ören yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağlar.	Necmettin Erbakan Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle katılıyorum	71	62,28%
Katılıyorum	35	30,70%
Kararsızım	3	2,63%
Katılmıyorum	4	3,51%
Hiç katılmıyorum	1	0,88%
Toplam	114	100,00%

Katılımcıların % 92,98' i sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-ören yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağladığı ifadesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Sadece 1 katılımcı sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-ören yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağladığı görüşüne hiç katılmadığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Necmettin Erbakan Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerine müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağlayıp, sağlamayacağı sorulmuştur ve cevaplar Tablo 21'de sunulmuştur.

Tablo 21. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Müze ve Anıtsal Kültür Varlıklarında Ders Faaliyetleri Yapılmasının Okul İçi Etkinliklere Göre Daha Fazla Öğrencinin Sanat Hayatına Fayda Sağlayıp, Sağlamayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

* Müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağlayabileceğini düşünüyorum.	Necmettin Erbakan Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle katılıyorum	69	61,06%
Katılıyorum	35	30,97%
Kararsızım	6	5,31%
Katılmıyorum	3	2,65%
Hiç katılmıyorum	0	0,00%
Toplam	113	100,00%

Tablo 21 incelendiğinde katılımcıların % 92,03' ü müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağlayabileceğini belirtmiştir. Sadece 6 katılımcı müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağlayabileceği konusunda kararsız olduğunu, 3 katılımcı ise bu görüşe katılmadığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Necmettin Erbakan Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerine fakülte ders programında 'Selçuklu Sanat Mirası' içeriklerinin artırılması öğrencilerin öğrenim durumları için önemli bir katkı oluşturup, oluşturmayacağı sorulmuştur ve cevaplar Tablo 22'de sunulmuştur.

Tablo 22. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Fakülte Ders Programında ‘Selçuklu Sanat Mirası’ İçeriklerinin Artırılması Öğrencilerin Öğrenim Durumları İçin Önemli Bir Katkı Oluşturup, Oluşturmayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

* Fakülte ders programında ‘Selçuklu Sanat Mirası’ içeriklerinin artırılması öğrencilerin öğrenim durumları için önemli bir katkı oluşturacaktır.	Necmettin Erbakan Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle katılıyorum	35	31,53%
Katılıyorum	41	36,94%
Kararsızım	29	26,13%
Katılmıyorum	5	4,50%
Hiç katılmıyorum	1	0,90%
Toplam	111	100,00%

Katılımcıların % 68,47’ si fakülte ders programında ‘Selçuklu Sanat Mirası’ içeriklerinin artırılması öğrencilerin öğrenim durumları için önemli bir katkı oluşturduğu ifadesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Sadece 1 katılımcı fakülte ders programında ‘Selçuklu Sanat Mirası’ içeriklerinin artırılması öğrencilerin öğrenim durumları için önemli bir katkı oluşturduğu görüşüne hiç katılmadığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Necmettin Erbakan Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerine Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerektiği düşünülüyor mu? düşünülüyor mu? Konusu sorulmuştur ve cevaplar Tablo 23’te sunulmuştur.

Tablo 23. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Selçuklu Sanatı Üzerine Yapılmış Geçmiş Dönemdeki Kültür-Sanat Varlıklarının Sanatta Malzeme Olarak Kullanılması Gerektiğini Düşünülüp, Düşünülmeyeceğine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

* Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerektiğini düşünüyorum.	Necmettin Erbakan Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle katılıyorum	38	33,63%
Katılıyorum	41	36,28%
Kararsızım	27	23,89%
Katılmıyorum	7	6,19%
Hiç katılmıyorum	0	0,00%
Toplam	113	100,00%

Tablo 23 incelendiğinde katılımcıların % 69,91' i Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerektiğini belirtmiştir. 27 katılımcı Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerektiği konusunda kararsız olduğunu, 7 katılımcı ise bu görüşe katılmadığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Necmettin Erbakan Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerine eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında 'Selçuklu Sanatı' içerikli konulara yeterince yer verilip, verilmediği konusu sorulmuştur ve cevaplar Tablo 24'de sunulmuştur.

Tablo 24. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Eski Selçuklu Şehrinde Yer Alan Bir Okul Olarak, Üniversitemde Ders Programlarında ‘Selçuklu Sanatı’ İçerikli Konulara Yeterince Yer Verilip, Verilmediği Konusuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

* Eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında ‘Selçuklu Sanatı’ içerikli konulara yeterince yer verilmektedir?	Necmettin Erbakan Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle katılıyorum	22	19,30%
Katılıyorum	27	23,68%
Kararsızım	39	34,21%
Katılmıyorum	19	16,67%
Hiç katılmıyorum	7	6,14%
Toplam	114	100,00%

Katılımcıların % 42,98’ i eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında ‘Selçuklu Sanatı’ içerikli konulara yeterince yer verildiği ifadesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Sadece 7 katılımcı eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında ‘Selçuklu Sanatı’ içerikli konulara yeterince yer verildiği görüşüne hiç katılmadığını belirtmiştir. Ayrıca 39 katılımcı eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında ‘Selçuklu Sanatı’ içerikli konulara yeterince yer verilip, verilmediği konusunda kararsız olduğunu belirtmişlerdir.

B bölümü ile ilgili KTO Karatay Üniversitesi öğrencilerinin B harfi ile kodlanmış soruların analizleri soruların tanımları ile birlikte aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Araştırmaya katılan KTO Karatay Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerine farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması, toplumların birbirlerini tanımalarına, dolayısıyla kültürlerin de birbirlerine yaklaşmasına yardımcı olup, olmayacağı sorulmuştur ve cevaplar Tablo 25’te sunulmuştur.

Tablo 25. Katılımcıların Farklı Medeniyetlere ait Kültürel Miras Konularının Sanat Üretiminde Kullanılması, Toplumların Birbirlerini Tanımalarına, Dolayısıyla Kültürlerin de Birbirlerine Yakınlaşmasına Yardımcı Olup, Olmayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

* Farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması, toplumların birbirlerini tanımalarına, dolayısıyla kültürlerin de birbirlerine yakınlaşmasına yardımcı olur.	KTO Karatay Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle katılıyorum	19	27,54%
Katılıyorum	41	59,42%
Kararsızım	5	7,25%
Katılmıyorum	3	4,35%
Hiç katılmıyorum	1	1,45%
Toplam	69	100,00%

Katılımcıların % 86,96' sı farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması, toplumların birbirlerini tanımalarına, dolayısıyla kültürlerin de birbirlerine yakınlaşmasına yardımcı olduğunu belirtmiştir. Sadece 1 katılımcı farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması, toplumların birbirlerini tanımalarına, dolayısıyla kültürlerin de birbirlerine yakınlaşmasına yardımcı olduğu görüşüne hiç katılmadığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan KTO Karatay Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerine sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-özen yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağlayıp, sağlamayacağı sorulmuştur ve cevaplar Tablo 26'da sunulmuştur.

Tablo 26. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Sanat Eğitimi Derslerinde 'Kültürel Miras' Eğitimine Yönelik Müze-Ören Yeri Gezileri, Öğrencilerin Sanatsal Gelişimine Katkı Sağlayıp, Sağlamayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

* Sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-ören yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağlar.	KTO Karatay Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle katılıyorum	31	44,93%
Katılıyorum	26	37,68%
Kararsızım	8	11,59%
Katılmıyorum	3	4,35%
Hiç katılmıyorum	1	1,45%
Toplam	69	100,00%

Katılımcıların % 82,61' i sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-ören yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağladığı ifadesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Sadece 1 katılımcı sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-ören yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağladığı görüşüne hiç katılmadığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan KTO Karatay Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerine müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağlayıp, sağlamayacağı sorulmuştur ve cevaplar Tablo 27'de sunulmuştur.

Tablo 27. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Müze ve Anıtsal Kültür Varlıklarında Ders Faaliyetleri Yapılmasının Okul İçi Etkinliklere Göre Daha Fazla Öğrencinin Sanat Hayatına Fayda Sağlayıp, Sağlamayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

* Müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağlayabileceğini düşünüyorum.	KTO Karatay Üniversitesi
--	--------------------------

	Frekans (<i>f</i>)	Yüzde (%)
Kesinlikle katılıyorum	33	48,53%
Katılıyorum	15	22,06%
Kararsızım	14	20,59%
Katılmıyorum	5	7,35%
Hiç katılmıyorum	1	1,47%
Toplam	68	100,00%

Katılımcıların % 70,59' u müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağlayabileceği ifadesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Sadece 1 katılımcı müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağlayabileceği görüşüne hiç katılmadığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan KTO Karatay Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerine fakülte ders programında 'Selçuklu Sanat Mirası' içeriklerinin artırılması öğrencilerin öğrenim durumları için önemli bir katkı oluşturup, oluşturmayacağı sorulmuştur ve cevaplar Tablo 28'de sunulmuştur.

Tablo 28. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Fakülte Ders Programında ‘Selçuklu Sanat Mirası’ İçeriklerinin Artırılması Öğrencilerin Öğrenim Durumları İçin Önemli Bir Katkı Oluşturup, Oluşturmayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

* Fakülte ders programında ‘Selçuklu Sanat Mirası’ içeriklerinin artırılması öğrencilerin öğrenim durumları için önemli bir katkı oluşturacaktır.	KTO Karatay Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle katılıyorum	11	15,94%
Katılıyorum	21	30,43%
Kararsızım	20	28,99%
Katılmıyorum	9	13,04%
Hiç katılmıyorum	8	11,59%
Toplam	69	100,00%

Katılımcıların % 46,37’ si fakülte ders programında ‘Selçuklu Sanat Mirası’ içeriklerinin artırılması öğrencilerin öğrenim durumları için önemli bir katkı oluşturduğu ifadesine katıldıklarını belirtmişlerdir. 8 katılımcı ise fakülte ders programında ‘Selçuklu Sanat Mirası’ içeriklerinin artırılması öğrencilerin öğrenim durumları için önemli bir katkı oluşturduğu görüşüne hiç katılmadığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan KTO Karatay Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerine Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerektiği düşünülüyor mu? düşünülüyor mu? Konusu sorulmuştur ve cevaplar Tablo 29’da sunulmuştur.

Tablo 29. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Selçuklu Sanatı Üzerine Yapılmış Geçmiş Dönemdeki Kültür-Sanat Varlıklarının Sanatta Malzeme Olarak Kullanılması Gerektiğini Düşünülüp, Düşünülmeyeceğine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

* Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerektiğini düşünüyorum.	KTO Karatay Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle katılıyorum	12	17,39%
Katılıyorum	33	47,83%
Kararsızım	18	26,09%
Katılmıyorum	2	2,90%
Hiç katılmıyorum	4	5,80%
Toplam	69	100,00%

Katılımcıların % 65,22' si Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerektiği ifadesine katıldıklarını belirtmişlerdir. 4 katılımcı ise Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerektiği görüşüne hiç katılmadığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan KTO Karatay Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerine eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında 'Selçuklu Sanatı' içerikli konulara yeterince yer verilip, verilmediği konusu sorulmuştur ve cevaplar Tablo 30'da sunulmuştur.

Tablo 30. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Eski Selçuklu Şehrinde Yer Alan Bir Okul Olarak, Üniversitemde Ders Programlarında ‘Selçuklu Sanatı’ İçerikli Konulara Yeterince Yer Verilip, Verilmediği Konusuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

* Eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında ‘Selçuklu Sanatı’ içerikli konulara yeterince yer verilmektedir?	KTO Karatay Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle katılıyorum	11	15,94%
Katılıyorum	17	24,64%
Kararsızım	21	30,43%
Katılmıyorum	12	17,39%
Hiç katılmıyorum	8	11,59%
Toplam	69	100,00%

Katılımcıların % 40,58’ i eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında ‘Selçuklu Sanatı’ içerikli konulara yeterince yer verildiği ifadesine katıldıklarını belirtmişlerdir. 8 katılımcı ise eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında ‘Selçuklu Sanatı’ içerikli konulara yeterince yer verildiği görüşüne hiç katılmadığını belirtmiştir. Ayrıca 21 katılımcı eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında ‘Selçuklu Sanatı’ içerikli konulara yeterince yer verilip, verilmediği konusunda kararsız olduğunu belirtmişlerdir.

B bölümü ile ilgili Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin B harfi ile kodlanmış soruların analizleri soruların tanımları ile birlikte aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Araştırmaya katılan Selçuk Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerine farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması, toplumların birbirlerini tanımalarına, dolayısıyla kültürlerin de birbirlerine yaklaşmasına yardımcı olup, olmayacağı sorulmuştur ve cevaplar Tablo 31’de sunulmuştur.

Tablo 31. Katılımcıların Farklı Medeniyetlere ait Kültürel Miras Konularının Sanat Üretiminde Kullanılması, Toplumların Birbirlerini Tanımalarına, Dolayısıyla Kültürlerin de Birbirlerine Yakınlaşmasına Yardımcı Olup, Olmayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

* Farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması, toplumların birbirlerini tanımalarına, dolayısıyla kültürlerin de birbirlerine yakınlaşmasına yardımcı olur.	Selçuk Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle katılıyorum	18	50,00%
Katılıyorum	14	38,89%
Kararsızım	4	11,11%
Katılmıyorum	0	0,00%
Hiç katılmıyorum	0	0,00%
Toplam	36	100,00%

Katılımcıların % 88,89' u farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması, toplumların birbirlerini tanımalarına, dolayısıyla kültürlerin de birbirlerine yakınlaşmasına yardımcı olduğunu belirtmiştir. 4 katılımcı ise farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması, toplumların birbirlerini tanımalarına, dolayısıyla kültürlerin de birbirlerine yakınlaşmasına yardımcı olduğu konusunda kararsız kaldığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Selçuk Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerine sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-özen yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağlayıp, sağlamayacağı sorulmuştur ve cevaplar Tablo 32'de sunulmuştur.

Tablo 32. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Sanat Eğitimi Derslerinde 'Kültürel Miras' Eğitimine Yönelik Müze-Ören Yeri Gezileri, Öğrencilerin Sanatsal Gelişimine Katkı Sağlayıp, Sağlamayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

* Sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-ören yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağlar.	Selçuk Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle katılıyorum	29	80,56%
Katılıyorum	5	13,89%
Kararsızım	2	5,56%
Katılmıyorum	0	0,00%
Hiç katılmıyorum	0	0,00%
Toplam	36	100,00%

Katılımcıların % 94,45' i sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-ören yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağladığı ifadesine katıldıklarını belirtmişlerdir. 2 katılımcı ise sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-ören yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağladığı konusunda kararsız kaldığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Selçuk Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerine müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağlayıp, sağlamayacağı sorulmuştur ve cevaplar Tablo 33'te sunulmuştur.

Tablo 33. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Müze ve Anıtsal Kültür Varlıklarında Ders Faaliyetleri Yapılmasının Okul İçi Etkinliklere Göre Daha Fazla Öğrencinin Sanat Hayatına Fayda Sağlayıp, Sağlamayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

* Müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağlayabileceğini düşünüyorum.	Selçuk Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle katılıyorum	19	52,78%
Katılıyorum	16	44,44%
Kararsızım	1	2,78%
Katılmıyorum	0	0,00%
Hiç katılmıyorum	0	0,00%
Toplam	36	100,00%

Katılımcıların % 97,22' si müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağlayabileceği ifadesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Sadece 1 katılımcı müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağladığı konusunda kararsız kaldığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Selçuk Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerine fakülte ders programında 'Selçuklu Sanat Mirası' içeriklerinin artırılması öğrencilerin öğrenim durumları için önemli bir katkı oluşturup, oluşturmayacağı sorulmuştur ve cevaplar Tablo 34'te sunulmuştur.

Tablo 34. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Fakülte Ders Programında ‘Selçuklu Sanat Mirası’ İçeriklerinin Artırılması Öğrencilerin Öğrenim Durumları İçin Önemli Bir Katkı Oluşturup, Oluşturmayacağına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

* Fakülte ders programında ‘Selçuklu Sanat Mirası’ içeriklerinin artırılması öğrencilerin öğrenim durumları için önemli bir katkı oluşturacaktır.	Selçuk Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle katılıyorum	9	25,00%
Katılıyorum	18	50,00%
Kararsızım	6	16,67%
Katılmıyorum	2	5,56%
Hiç katılmıyorum	1	2,78%
Toplam	36	100,00%

Katılımcıların % 75’ i fakülte ders programında ‘Selçuklu Sanat Mirası’ içeriklerinin artırılması öğrencilerin öğrenim durumları için önemli bir katkı oluşturduğu ifadesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Sadece 1 katılımcı fakülte ders programında ‘Selçuklu Sanat Mirası’ içeriklerinin artırılması öğrencilerin öğrenim durumları için önemli bir katkı oluşturduğu görüşüne hiç katılmadığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Selçuk Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerine Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerektiği düşünülüyor mu? düşünülüyor mu? Konusu sorulmuştur ve cevaplar Tablo 35’te sunulmuştur.

Tablo 35. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Selçuklu Sanatı Üzerine Yapılmış Geçmiş Dönemdeki Kültür-Sanat Varlıklarının Sanatta Malzeme Olarak Kullanılması Gerektiğini Düşünülüp, Düşünülmeyeceğine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

* Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerektiğini düşünüyorum.	Selçuk Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle katılıyorum	9	25,00%
Katılıyorum	14	38,89%
Kararsızım	13	36,11%
Katılmıyorum	0	0,00%
Hiç katılmıyorum	0	0,00%
Toplam	36	100,00%

Katılımcıların % 63,89' u Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerektiği ifadesine katıldıklarını belirtmişlerdir. 13 katılımcı ise Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerektiği konusunda kararsız kaldığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Selçuk Üniversitesi Görsel Sanatlar alanındaki lisans öğrencilerine eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında 'Selçuklu Sanatı' içerikli konulara yeterince yer verilip, verilmediği konusu sorulmuştur ve cevaplar Tablo 36'da sunulmuştur.

Tablo 36. Katılımcıların İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Eski Selçuklu Şehrinde Yer Alan Bir Okul Olarak, Üniversitemde Ders Programlarında ‘Selçuklu Sanatı’ İçerikli Konulara Yeterince Yer Verilip, Verilmediği Konusuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

* Eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında ‘Selçuklu Sanatı’ içerikli konulara yeterince yer verilmektedir?	Selçuk Üniversitesi	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle katılıyorum	10	27,78%
Katılıyorum	10	27,78%
Kararsızım	11	30,56%
Katılmıyorum	5	13,89%
Hiç katılmıyorum	0	0,00%
Toplam	36	100,00%

Katılımcıların % 55,56’ sı eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında ‘Selçuklu Sanatı’ içerikli konulara yeterince yer verildiği ifadesine katıldıklarını belirtmişlerdir. 8 katılımcı ise eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında ‘Selçuklu Sanatı’ içerikli konulara yeterince yer verildiği görüşüne katılmadığını belirtmiştir. Ayrıca 11 katılımcı eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında ‘Selçuklu Sanatı’ içerikli konulara yeterince yer verilip, verilmediği konusunda kararsız olduğunu belirtmişlerdir.

B bölümü ile kodlanmış Görsel Sanatlar alanında 114 lisans öğrencisine uygulanmış Necmettin Erbakan Üniversitesi öğrencilerinin genel ortalamaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 37. Necmettin Erbakan Üniversitesi Katılımcılarının B Bölümü Cevaplarının Ortalamaları

Bölüm B	Necmettin Erbakan Üniversitesi		
	Ortalama	Std. Sapma	Gözlem Sayısı
Farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması, toplumların birbirlerini tanımalarına, dolayısıyla kültürlerin de birbirlerine yakınlaşmasına yardımcı olur.	4,3	0,73	114
Sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-ören yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağlar.	4,5	0,79	114
Müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağlayabileceğini düşünüyorum.	4,5	0,72	113
Fakülte ders programında 'Selçuklu Sanat Mirası' içeriklerinin artırılması öğrencilerin öğrenim durumları için önemli bir katkı oluşturacaktır.	3,94	0,92	111
Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerektiğini düşünüyorum.	3,97	0,91	113
Eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında 'Selçuklu Sanatı' içerikli konulara yeterince yer verilmektedir?	3,33	1,15	114
1=Hiç katılmıyorum, 5=Kesinlikle katılıyorum			

Tablo 37’de Necmettin Erbakan Üniversitesi katılımcılarının farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması, toplumların birbirlerini tanımalarına, dolayısıyla kültürlerin de birbirlerine yaklaşmasına yardımcı olup, olmadığı, sanat eğitimi derslerinde ‘Kültürel Miras’ eğitimine yönelik müze-özen yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağlayıp, sağlamadığı, müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağlayıp, sağlamayacağı, fakülte ders programında ‘Selçuklu Sanat Mirası’ içeriklerinin artırılması öğrencilerin öğrenim durumları için önemli bir katkı oluşturup, oluşturmayacağı, Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerekip gerekmediği eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında ‘Selçuklu Sanatı’ içerikli konulara yeterince yer verilip verilmediği üzerinde ne kadar katıldıklarına dair yanıtlar verilmiştir. Buna göre, 5’li likert ölçeğiyle sorulan sorulara verilen en yüksek iki yanıt olan “Sanat eğitimi derslerinde ‘Kültürel Miras’ eğitimine yönelik müze-özen yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağlar.” ve “Müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağlayabileceğini düşünüyorum” düşünceleri katılımcıların en çok katıldıkları konular olurken (4,5), “eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında ‘Selçuklu Sanatı’ içerikli konulara yeterince yer verilmektedir” düşüncesi ise katılımcıların en az katıldıkları konu olmuştur (3,33).

B bölümü ile kodlanmış Görsel Sanatlar alanında 69 lisans öğrencisine uygulanmış KTO Karatay Üniversitesi öğrencilerinin genel ortalamaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 38. KTO Karatay Üniversitesi Katılımcılarının B Bölümü Cevaplarının Ortalamaları

Bölüm B	KTO Karatay Üniversitesi		
	Ortalama	Std. Sapma	Gözlem Sayısı
Farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması, toplumların birbirlerini tanımalarına, dolayısıyla kültürlerin de birbirlerine yakınlaşmasına yardımcı olur.	4,07	0,81	69
Sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-ören yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağlar.	4,20	0,92	69
Müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağlayabileceğini düşünüyorum.	4,09	1,06	69
Fakülte ders programında 'Selçuklu Sanat Mirası' içeriklerinin artırılması öğrencilerin öğrenim durumları için önemli bir katkı oluşturacaktır.	3,26	1,22	69
Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerektiğini düşünüyorum.	3,68	0,99	69
Eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında 'Selçuklu Sanatı' içerikli konulara yeterince yer verilmektedir?	3,16	1,23	69
1=Hiç katılmıyorum, 5=Kesinlikle katılıyorum			

Tablo 38'de KTO Karatay Üniversitesi katılımcılarının farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması, toplumların birbirlerini

tanımalarına, dolayısıyla kültürlerin de birbirlerine yakınlaşmasına yardımcı olup, olmadığı, sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-özen yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağlayıp, sağlamadığı, müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağlayıp, sağlamayacağı, fakülte ders programında 'Selçuklu Sanat Mirası' içeriklerinin artırılması öğrencilerin öğrenim durumları için önemli bir katkı oluşturup, oluşturmayacağı, Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerekip gerekmediği eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında 'Selçuklu Sanatı' içerikli konulara yeterince yer verilip verilmediği üzerinde ne kadar katıldıklarına dair yanıtlar verilmiştir. Buna göre, 5'li likert ölçeğiyle sorulan sorulara verilen en yüksek yanıt olan "Sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-özen yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağlar." düşüncesi katılımcıların en çok katıldıkları konu olurken (4,20), "eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında 'Selçuklu Sanatı' içerikli konulara yeterince yer verilmektedir" düşüncesi ise katılımcıların en az katıldıkları konu olmuştur (3,16).

B bölümü ile kodlanmış Görsel Sanatlar alanında 36 lisans öğrencisine uygulanmış Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin genel ortalamaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 39. Selçuk Üniversitesi Katılımcılarının B Bölümü Cevaplarının Ortalamaları

Bölüm B	Selçuk Üniversitesi		
	Ortalama	Std. Sapma	Gözlem Sayısı
Farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması, toplumların birbirlerini tanımalarına, dolayısıyla kültürlerin de birbirlerine yakınlaşmasına yardımcı olur.	4,39	0,69	36
Sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-ören yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağlar.	4,75	0,55	36
Müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağlayabileceğini düşünüyorum.	4,5	0,56	36
Fakülte ders programında 'Selçuklu Sanat Mirası' içeriklerinin artırılması öğrencilerin öğrenim durumları için önemli bir katkı oluşturacaktır.	3,89	0,95	36
Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerektiğini düşünüyorum.	3,89	0,78	36
Eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında 'Selçuklu Sanatı' içerikli konulara yeterince yer verilmektedir?	3,69	1,04	36
1=Hiç katılmıyorum, 5=Kesinlikle katılıyorum			

Tablo 39'da Selçuk Üniversitesi katılımcılarının farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması, toplumların birbirlerini

tanımalarına, dolayısıyla kültürlerin de birbirlerine yakınlaşmasına yardımcı olup, olmadığı, sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-özen yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağlayıp, sağlamadığı, müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağlayıp, sağlamayacağı, fakülte ders programında 'Selçuklu Sanat Mirası' içeriklerinin artırılması öğrencilerin öğrenim durumları için önemli bir katkı oluşturup, oluşturmayacağı, Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerekip gerekmediği eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında 'Selçuklu Sanatı' içerikli konulara yeterince yer verilip verilmediği üzerinde ne kadar katıldıklarına dair yanıtlar verilmiştir. Buna göre, 5'li likert ölçeğiyle sorulan sorulara verilen en yüksek yanıt olan "Sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-özen yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağlar." düşüncesi katılımcıların en çok katıldıkları konu olurken (4,75), "eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında 'Selçuklu Sanatı' içerikli konulara yeterince yer verilmektedir" düşüncesi ise katılımcıların en az katıldıkları konu olmuştur (3,69).

B bölümü ile kodlanmış Görsel Sanatlar alanında 219 lisans öğrencisine uygulanmış Necmettin Erbakan Üniversitesi, KTO Karatay Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin genel ortalamaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 40. B Bölümü İçerikli Necmettin Erbakan Üniversitesi, KTO Karatay Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi Öğrencilerinin Cevaplarının Ortalamaları

Bölüm B	Ortalama	Std. Sapma	Gözlem Sayısı
Farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması, toplumların birbirlerini tanımalarına, dolayısıyla kültürlerin de birbirlerine yakınlaşmasına yardımcı olur.	4,25	0,76	219
Sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-özen yeri gezileri,	4,45	0,82	219

öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağlar.			
Müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağlayabileceğini düşünüyorum.	4,37	0,84	219
Fakülte ders programında ‘Selçuklu Sanat Mirası’ içeriklerinin artırılması öğrencilerin öğrenim durumları için önemli bir katkı olacaktır.	3,71	1,07	219
Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerektiğini düşünüyorum.	3,87	0,92	219
Eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında ‘Selçuklu Sanatı’ içerikli konulara yeterince yer verilmektedir?	3,34	1,17	219
1=Kesinlikle katılmıyorum, 5=Kesinlikle katılıyorum			

Tablo 40’ta katılımcıların Farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması, Sanat eğitimi derslerinde ‘Kültürel Miras’ eğitimine yönelik müze-ören yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkıları, Müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına faydaları, Fakülte ders programında ‘Selçuklu Sanat Mirası’ içeriklerinin artırılması, Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerekliliği, ‘Selçuklu Sanatı’ içerikli konulara yeterince yer verilip verilmediği konuları üzerinde ne kadar ilgili olduklarına dair yanıtları verilmiştir. Buna göre, 5’li likert ölçeğiyle sorulan sorulara verilen en yüksek yanıt olan “Sanat eğitimi derslerinde ‘Kültürel Miras’ eğitimine yönelik müze-ören yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağlar”, görüşü katılımcıların en çok katıldıkları görüş olurken (4,45), “Eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında

‘Selçuklu Sanatı’ içerikli konulara yeterince yer verilmektedir” görüşü ise katılımcıların en az katıldığı konu olmuştur (3,34).

C Bölümü

Tablo 41. C bölümü cevaplarının evet- hayır kişi sayısı

	Evet		Hayır		Gözlem s.
	Frekans	%	Frekans	%	
Selçuklu Sanat Üslubu hakkında ne kadar bilgi sahibiyim.	101	54.89	83	45.10	184
Çalışmalarında geleneksel motif kullanıyorum.	99	47.82	108	52.17	207
Çalışmalarında geleneksel sembol kullanıyorum.	101	48.79	106	51.20	207
Geleneksel (Selçuklu, Osmanlı vb.) sembol, desen ve motiflerin çağdaş sanat uygulamalarında kullanılması iyidir.	170	95.50	8	4.49	178
Selçuklu sanat mirasından örnek verebilirim.	105	56.75	80	43.24	185
Dersler içerisinde Kültürel Miras Eğitiminin ders sayısı ve süresi olarak yeterli olduğunu düşünüyorum.	97	52.43	88	47.56	185
Eğitim hayatım süresince herhangi bir Selçuklu Kültür varlığına yönelik bir etkinliğe katıldım.	79	39.5	121	60.5	200
Okuldaki hocalarımız sanat çalışmalarında geleneksel motif desen veya sembol kullanırlar.	178	90.35	19	9.64	197

Tablo 41’de katılımcıların Selçuklu Sanat Üslubu hakkında ne kadar bilgi sahibiyim?, Çalışmalarında geleneksel motif ve sembol kullanıyorum veya kullanmıyorum, Geleneksel (Selçuklu, Osmanlı vb.) sembol, desen ve motiflerin çağdaş sanat uygulamalarında kullanılması iyidir veya iyi değildir., Selçuklu sanat mirasından örnek verebilirim veya veremem, Dersler içerisinde Kültürel Miras Eğitiminin ders sayısı ve süresi olarak yeterli olduğunu düşünüyorum veya düşünmüyorum, Eğitim hayatım süresince herhangi bir Selçuklu Kültür varlığına yönelik bir etkinliğe katıldım veya katılmadım, Okuldaki hocalarımız sanat çalışmalarında geleneksel motif desen veya sembol kullanırlar veya kullanmazlar.

Soru örneklerinde üzerinde ilgililer mi? Değiller mi? Gibi sorulara dair yanıtlar verilmiştir. Buna göre, evet hayır soru ölçeğiyle sorulan sorulara verilen en yüksek yanıt olan “Geleneksel (Selçuklu, Osmanlı vb.) sembol, desen ve motiflerin çağdaş sanat uygulamalarında kullanılması iyidir.” görüşü katılımcıların en çok evet cevabı verdikleri görüş olurken %95 (170), “Eğitim hayatım süresince herhangi bir Selçuklu Kültür varlığına yönelik bir etkinliğe katıldım” görüşü ise katılımcıların en çok hayır cevabı verdikleri görüş olmuştur %60 (121).

C bölümündeki yukarı tablodaki sorulara Evet- Hayır şeklinde ve Kişi sayısı alınarak analizler bulunmuştur. C7, C8 ve C9 numaralarıyla kodlanmış sorular Necmettin Erbakan Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi ve KTO Karatay Üniversitesi’ni kapsayan sırasıyla şu cevaplar alınmıştır.

C-7 Necmettin Erbakan Üniversitesi

7. Selçuklu Sanat Üslubunun diğer dönemlerdeki sanat anlayışlarından farkları sizce nelerdir? Açıklayınız.

Ankette katılımcılara . Selçuklu Sanat Üslubunun diğer dönemlerdeki sanat anlayışlarından farkları nelerdir? Sorusu sorulmuştur. Bu soruya yanıt veren 114 öğrencinin 61’i motifsel faktörler, üslup, renk faktörleri özgünlüğü ile ilgili cevaplar gözlemlenirken, 28’inin ise herhangi bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir.

C-8 Necmettin Erbakan Üniversitesi

8. Okul içi ve dışında Selçuklu kültür mirası eğitimine yönelik ne tür etkinliklere katıldınız?

Ankette katılımcılara okul içi ve dışında Selçuklu kültür mirası eğitimine yönelik ne gibi etkinliklere katıldıkları sorulmuştur. Bu soruya yanıt veren 114 öğrencinin 48’i müze gezileri ve diğer geziler aracılığıyla bu tür etkinliklere katıldıklarını belirtirken, 45’i ise herhangi bir etkinliğe katılmadığını belirtmiştir.

Bu cevapların yanı sıra drama, konferanslar, resim sergileri, tiyatro, yarışmalar, fotoğrafçılıkla alakalı birçok etkinlikler, öğrenciler tarafından cevaplandırılmıştır.

C-9 Necmettin Erbakan Üniversitesi

9.Eğitim süreçlerinde kadim kültür sanat anlayışının, yeni nesillerce sahiplenilmesi için neler yapılabilir. Önerileriniz?

Ankette katılımcılara. Eğitim süreçlerinde kadim kültür sanat anlayışının, yeni nesillerce sahiplenilmesi için neler yapılabilir? Sorusu sorulmuştur. Bu soruya yanıt veren 114 öğrencinin 78'i derslerin artırılması, kültürel geziler, sempozyum faaliyetleri, tanıtım faaliyetleri ile ilgili cevaplar gözlemlenirken, 13'ünün ise herhangi bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir.

C-7 Selçuk Üniversitesi

7. Selçuklu Sanat Üslubunun diğer dönemlerdeki sanat anlayışlarından farkları sizce nelerdir? Açıklayınız.

Ankette katılımcılara. Selçuklu Sanat Üslubunun diğer dönemlerdeki sanat anlayışlarından farkları nelerdir? Sorusu sorulmuştur. Bu soruya yanıt veren 36 öğrencinin 16'sı motifel faktörler, üslup, renk faktörleri özgünlüğü ve ince detaylı işlemeciliği ile ilgili cevaplar gözlemlenirken, 8'inin ise herhangi bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir.

C-8 Selçuk Üniversitesi

8. Okul içi ve dışında Selçuklu kültür mirası eğitimine yönelik ne tür etkinliklere katıldınız?

Ankette katılımcılara okul içi ve dışında Selçuklu kültür mirası eğitimine yönelik ne gibi etkinliklere katıldıkları sorulmuştur. Bu soruya yanıt veren 36 öğrencinin 11'i dersler, kültürel geziler, resim sergileri, yarışmalar, fotoğrafçılıkla ilgili birçok faaliyetler aracılığıyla bu tür etkinliklere katıldıklarını belirtirken, 20 'si ise herhangi bir etkinliğe katılmadığını belirtmiştir.

C-9 Selçuk Üniversitesi

9.Eğitim süreçlerinde kadim kültür sanat anlayışının, yeni nesillerce sahiplenilmesi için neler yapılabilir. Önerileriniz?

Ankette katılımcılara. Eğitim süreçlerinde kadim kültür sanat anlayışının, yeni nesillerce sahiplenilmesi için neler yapılabilir? Sorusu sorulmuştur. Bu soruya

yanıt veren 36 öğrencinin 25'i derslerin artırılması, kültürel geziler, temel eğitimde yoğunlaşma, teşvik çalışmaları, kurs ve seminer çalışmaları ile ilgili cevaplar gözlemlenirken, 3'ünün ise herhangi bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir.

C-7 KTO Karatay Üniversitesi

7. Selçuklu Sanat Üslubunun diğer dönemlerdeki sanat anlayışlarından farkları sizce nelerdir? Açıklayınız.

Ankette katılımcılara . Selçuklu Sanat Üslubunun diğer dönemlerdeki sanat anlayışlarından farkları nelerdir? Sorusu sorulmuştur. Bu soruya yanıt veren 69 öğrencinin 20'si motifsel faktörler, üslup, mimari faktörler, özgünlüğü, ince detaylı işlemeciliği, çeşitliliği, minimalist oluşu, sadeliği ile ilgili cevaplar gözlemlenirken, 45'inin ise herhangi bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir.

C-8 KTO Karatay Üniversitesi

8. Okul içi ve dışında Selçuklu kültür mirası eğitime yönelik ne tür etkinliklere katıldınız?

Ankette katılımcılara okul içi ve dışında Selçuklu kültür mirası eğitime yönelik ne gibi etkinliklere katıldıkları sorulmuştur. Bu soruya yanıt veren 69 öğrencinin 14'ü kültürel geziler, okul içi etkinlikler, fotoğrafçılıkla ilgili bir çok faaliyetler aracılığıyla bu tür etkinliklere katıldıklarını belirtirken, 53 'ü ise herhangi bir etkinliğe katılmadığını belirtmiştir.

C-9 KTO Karatay Üniversitesi

9.Eğitim süreçlerinde kadim kültür sanat anlayışının, yeni nesillerce sahiplenilmesi için neler yapılabilir. Önerileriniz?

Ankette katılımcılara, Eğitim süreçlerinde kadim kültür sanat anlayışının, yeni nesillerce sahiplenilmesi için neler yapılabilir? Sorusu sorulmuştur. Bu soruya yanıt veren 69 öğrencinin 42'si kültürel geziler, temel eğitimde yoğunlaşma, daha çok gösteri ve dinleti, teşvik çalışmaları, kurs ve seminer çalışmaları, sergiler, eğitimin artırılması, eğlenceli anlatım biçimi çalışmaları ile ilgili cevaplar gözlemlenirken, 23'ünün ise herhangi bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Anadolu Selçukluları Orta Asya dan gelmeleriyle birlikte İran da Sasani sanatından da etkileşim yaşamışlardır. Anadolu, Selçuklular yayılmadan önce Roma gibi birçok medeniyete ev sahipliği etmiştir. Anadolu Selçukluları burada hakimiyetini sürdürürken sanatta yeni bir tavır sergilemişlerdir. Bu tavırda, Orta Asya İran ve Roma medeniyetleri içerisinde sanatta ve mimaride yeni bir tarz oluşturulmuştur. Selçuklu başlı başına kendi tarzını oluşturduğu görülmektedir ve bu Selçuklu üslubu gelecek nesillere ışık niteliği taşımakta ve estetik, haz duygusunu insanlarda uyandırmaktadır.

Türk-İslam devletlerinde sanat eserleri halka hizmet etmek amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla yapılan camiler, saraylar, hanlar, hamamlar, çeşmeler, kışla binaları, kervansaraylar, köprüler, hastaneler örneklerle mimari yapılarda Selçuk sanat özellikleri geliştiği gözlemlenmektedir. Mimariden başka halı, kilim dokumacılığı, maden işlemeciliği, hat, çinicilik, seramik ve minyatür gibi sanat dalları da gelişmiştir.

Anadolu Selçuklu Devletinin başkenti olan ve Selçuklu eserlerinin bir çok kaynağını kapsayan Konya ilinde Selçuklu eserleri Moğol, Sasani, Roma medeniyetlerin tecrübelerini kendine katmıştır. Bu eserlerde göze hitap çok önemlidir. İşlenen motif ve karakteristik özellikler perspektif uyumuna renk bütünlüğüne ve binaların hangi açıdan bakılırsa bakılsın göze hitap etme şekli olduğu gözlemlenmektedir. Selçuklu fantezisi oluşumu görülmektedir Örneğin; Osmanlı dönemi barok tarzında yapılan eserlerde tamamen Türk Barok uyarlamasında kendine ait bir yorumun olduğu saptanmaktadır. Selçuklu eserlerinde yapılan günümüz sanat uyarlamasındaki esinlenmelerde, yeni deneyimler ve yeni kazanımların ayrıca yeni bir hareket hali görülmektedir. Bu hareket hali unutulmuş Selçuklu sanatını günümüze 21. yüzyıl 'da çağdaş sanat uygulamalarında yeniden canlandırma eğilimleridir.

Yaşadığımız milenyum çağında Selçuklu Sanatının Konya ili bazında Yükseköğretim kurumlarının öğrenciler içeriğinde farkındalık oranları sonuçları baz alınmıştır.

Çalışmanın ilk kısımlarında Sanat Eğitimi kavramına genel bir bakış Türkiye’de Cumhuriyet Öncesi ve Cumhuriyet sonrası başlıklarını bulunduran kısımlarda genel bir tanım yapılmıştır. Akabinde Anadolu Selçuklu Tarihi, Selçuklu Sanatının Doğuşu ve Karakteri başlıklarına değinilmiştir. Anadolu Selçuklu Mimari Süslemesi ana başlığı altında Mimari Süsleme alanındaki tanımlar ve Anadolu Selçuklu El Sanatları ana başlığı altında El Sanatları alanındaki tanımlar ile çalışmamızın ikinci bölümü oluşturulmuştur.

Üçüncü Bölümde –Veri Seti Yöntem Bölümünde Nitel ve Nicel araştırma yöntemlerinin tanımlarına başvurulmuştur. Çalışma gurubumuz Konya ili kapsamında Üniversitelerde bulunan lisans öğrencilerini içermektedir. Necmettin Erbakan Üniversitesi, KTO Karatay Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi çalışma alanlarındaki öğrencilerin Selçuklu Sanatına vakıflar mı? Çağdaş Sanat uygulamalarında Selçuklu Sanat İmgelerini kullanıyorlar mı? Ve Neler yapılabilir? Buna benzer anket soruları ile cevap aranmıştır. Yapılan anket çalışmasında grafikler ve tablolardan yararlanılmıştır.

Veri Seti Yöntem bölümünde üç Üniversiteden toplam 219 lisans öğrencisine anket uygulandığı görülmektedir. Anketin ilk kısımlarında demografik sorulara yer verilmiştir. Veri Toplama Aracı ve Yönteminde Demografik sorularda yaş, cinsiyet devam eden eğitim durumu, mezun olunan lise ve benzeri maddeleri içeren sorular bulunmaktadır.

Demografik soru cevap yönteminde grafiklerle birlikte 219 öğrenciden kadın öğrenci sayısının erkek öğrenci sayısından fazla olduğu, 17-22 yaş aralığının diğer seçeneklerden fazla olduğu, Mezun olunan Lise çeşidinin ise en çok sırasıyla Meslek lisesi, Güzel sanatlar Lisesi ve Anadolu Lisesi olduğu gözlemlenmektedir.

Veri Toplama araçlarında demografik sorular haricinde A, B ve C bölümleri bulunmaktadır. Bu bölümlerde kodlama uygulamaları yapılarak cevaplar aranmıştır. Bulgular şu şekildedir.

Genel itibari ile anket çalışması uygulanan öğrencilerin kültür-sanat tarihi ile alakalı kitap ve dergi takipler, müze gezileri, Selçuklu Sanatı ve Tarihi ile alakalı haber, bilgi kaynaklarının takipleri konusunda ilgili oldukları gözlemlenmektedir.

Ayrıca Öğrencilerin Farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması konusunda, sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-ören yeri gezilerinin olması konusunda, Müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağlayabileceği fikirleri öğrencilerin genellikle olumlu cevaplar verdiği gözlemlenmektedir. Fakülte ders programında 'Selçuklu Sanat Mirası' içeriklerinin artırılması öğrencilerin öğrenim durumları için önemli bir katkı olacaktır konusu, Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerektiğini düşüncesinde ve Eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, öğrencilerin okuduğu üniversitelerinde ders programlarında 'Selçuklu Sanatı' içerikli konulara yeterince yer verilme kanısında ise genellikle kararsız kaldığı araştırma konusunda bulunmaktadır.

Öğrencilerin Selçuklu Sanat Üslubu hakkında bilgi sahibi olma oranı % 55 Çalışmalarda geleneksel motif kullanımı % 48 sembol kullanımı % 49 Geleneksel sembol, desen ve motiflerin çağdaş sanat uygulamalarında kullanılması katılımı %95 Selçuklu Sanatı örnekler verebilme bilgisi %56 kültürel miras eğitiminin ders sayısı ve süresi yeterli olduğu düşüncesi %52 Selçuklu kültür varlığına yönelik bir etkinliğe katılım %39 Öğrencilerin eğitim gördüğü üniversitelerindeki hocalarının sanat çalışmalarında geleneksel motif, desen ve sembol kullanmaları %90 oranında orta, yüksek ve nadiren düşük çıkarımlar gözlenmektedir.

Öğrenciler tarafından cevaplanan Selçuklu Sanat Üslubunun diğer dönemlerdeki farkları sorusuna genel cevap motifsel faktörler, üslup, renk faktörleri, özgünlüğü, ince ayrıntılı tarzı, çeşitliliği, minimalist oluşu ve sadeliği noktalarına değinilmiştir.

Okul içi ve dışında Selçuklu kültür mirası eğitime yönelik; drama, fotoğrafçılık konferanslar, resim sergileri, tiyatro, yarışmalar, kültürel geziler, edinildiği gözlemlenmektedir.

Eğitim süreçlerinde Kadim kültür sanat anlayışının, yeni nesillerce sahiplenilmesi için; derslerin artması, kültürel geziler, tanıtım faaliyetleri, temel eğitimde yoğunlaşma, teşvik çalışmaları, kurs ve seminer çalışmaları, daha çok gösteri ve dinleti, sergiler, eğitimin eğlenceli hale getirilmesi hususunda cevaplar verilmiştir.

KAYNAKÇA

- “**Anadolu Türk Tarihi**”, Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi, Görsel Yayınlar, 1982 syf. 575
- AKBULUT**, Yavuz, (2012). **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri**, 1. Baskı, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web- Ofset
- AKGÜN**, A. (2003). **Günümüzde Sanat Eğitiminin Birey ve Toplum Açısından Önemi, Sanat Eğitimi Programlarının Bu Perspektifte İrdelenmesi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi
- AKTEMUR**, Ali Murat (1999).**Anadolu Selçuklu Devri Kayseri Yapılarında Taş Süslemeciliği**, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi
- AKYÜZ**, Yahya (1985). **Türk Eğitim Tarihi**, Ankara: A. Ü. Eğit. Bil. Fak.
- ALAKUŞ** ,A.O. (2003). **Dünden Bugüne Görsel Sanatlar Eğitiminin Genel Bir Görünümü**, Milli Eğitim Dergisi,160, http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/160/alakus.htm,
- ALAKUŞ**, A.O. (2003). **İlköğretim Çağındaki Bireyler Bakımından Sanat Eğitiminin Gerekliliği**, <http://www.e-sosder.com/?sayfa=ozet&no=83>
- ARIK**, Rüçhan (2000). **Kubadabad: Selçuklu Saray ve Çinileri**, Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları
- ARPALI**, F. Sinan (2008).**Türkiye’de Sanat Eğitimi Yöntemleri**, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale : Çanakkale Onsekizmart Üniversitesi
- ARSEVEN**, Celal Esad (1970). **Türk Sanatı**, İstanbul: Cem Yayınevi
- ASLANAPA**, Oktay (2003). **Türk Sanatı**, 6. Baskı, İstanbul: Remzi Kitapevi
- ASLANAPA**, Oktay “**Türk Halı Sanatında Yeni Gelişmeler**”, Sanatsal Mozik, Y.2, S.19, Mart 1997, s. 54-57; O. Aslanapa, **Türk Halı Sanatında Yeni Keşifler**, s. 10-17; O. Aslanapa, **Türk Halı Sanatı’nın Tarihi Gelişimi**, s. 18-25.

- BAKIRER, Ö.** (1972). **Anadolu Selçuklularında Tuğla işçiliği**, Malazgirt Armağanı, Ankara
- BALTACIOĞLU, İ. Hakkı** (1932). **Resim, Elisheri ve Sanat Terbiyesi**
- BAŞKAN, Seyfi** (1990). **Ortaçağ Anadolu Türk Mimarisinde Renkli Taş İşçiliği**, İstanbul: Kültür ve Sanat S11/8
- BERK, N.** (1972). **Elli Yıllık Türk Resim ve Heykeli**. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.
- BERK, Nurullah** (1972). **Resim Bilgisi**
- CEZZAR, Mustafa** (1993). **Ressam Olarak Osman Hamdi Bey**
- ÇAĞMAN, Filiz** (1989). “**Saray Nakkaşhanesinin Yeri Üzerine Düşünceler**”, **Sanat Tarihinde Doğudan Batıya Ünsal Yücel Anısına Sempozyum Bildirileri**, İstanbul: s. 35.
- DEMİRİZ, S11; S. MÜLAYİM;**(1982). **Anadolu Selçuklu Mimarisinde Geometrik Süslemeler**, ANK. S.54
- DEMİRİZ, Y.** (1979). **Osmanlı Mimarisinde Süsleme I. (Erken Devir, 1300-1453)** İst. S 11.
- DİLMAÇ, Oğuz** (2009). **16. ve 20. Yüzyıllar Arasında Avrupa’da Akademik Düzeyde Sanat Eğitiminin Oluşumu ve Türkiye’deki Sanat Eğitime Katkıları**, Doktora Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi
- DOĞANAY, Ahmet, ATAİZİ, Murat, ŞİMŞEK, Ali, BALABAN SALI, Jale,**
- DURMUŞ, Gürsoy** (2005).**Amasya Merkezde 13. Yüzyıl Selçuklu Yapılarında Taş Süsleme Programı**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi

- DÜZ, N. (2010). Çevrenin Sanatçı Yaratıcılığına Etkileri ve Sanat Eğitimi,**
Akademik Bakış Dergisi.
- ERAVŞAR, Osman, KARPUZ, Haşim (2013). Büyük Selçuklu Mirası, 1. Baskı,**
İstanbul: Kristal Matbaa, 1. Cilt
- ERAVŞAR, Osman, KARPUZ, Haşim (2013). Büyük Selçuklu Mirası, 1. Baskı,**
İstanbul: Kristal Matbaa, 2. Cilt
- ERDEMİR, Yaşar (2009). Alâeddin Camii ve Türbeleri,** Konya: Bahçivanlar
Basım
- ERDEMİR, Yaşar (2009). İnce Minareli Medrese, 2. Baskı,** Konya: Bahçivanlar
Basım
- ERDEMİR, Yaşar (2009). Karatay Medresesi, 2. Baskı,** Konya: Bahçivanlar
Basım
- ERDEMİR, Yaşar (2009). Sırçalı Medrese, 2. Baskı,** Konya: Bahçivanlar Basım
- ERDEN, Munire (1999). Eğitim Bilimine Giriş,** İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı
Yayınları
- ERDEN, Münire (1998). Öğretmenlik Mesleğine Giriş,** İstanbul: Alkım Yayıncılık
s.34
- EROL, Turan (1980). Çağdaş Türk Resim Sanatı Tarihi**
- ETHEM, Halil (1970). Elvah-ı Nakşiye Koleksiyonu**
- F.R. Martin, A History Of Oriental Carpets Before 1800, Vienna 1908 (O.Aslanapa,
Halının Bin Yılı, İst. 1987, s.13'den naklen).
- KAPTANOĞLU, Sevnur (2016). Sanat Eğitimi Alan Ortaokul Lise ve Üniversite
Öğrencilerinin Sanat Eğitimi Kavramına İlişkin Metaforları.** Yüksek
Lisans Tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi

- KARPUZ, H. (2002). İslâm Öncesi Türk Sanatı'nın İslâmi Döneme Etkisi.**
Türkler , C.6, s. 39.Ankara.
- KAVCAR, C. (1983). "Güzel Sanatlar Eğitimi", Cumhuriyet Döneminde Eğitim,** İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları,505-533.
- KAYA, İ. (2007). Ülkemizde Sanat Eğitiminin Sorunları.** Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, 11: 149-151
- KAYA, İsmail (2007). Ülkemizde Sanat Eğitiminin Sorunları.** Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, 11: 149-151
- KESER, Nimet (2005). Sanat Sözlüğü,** 1. Baskı, Ankara: Ütopya Yayınevi
- KISAOĞULLARI, Aysun (2015).Çağdaş Resim Sanatı'nın Yeni Yüzey Uygulamalarının Işığında Sanat Eğitimi,** Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi
- KUBAN, D. (1993) Batıya Göçün Sanatsal Evreleri (Anadolu'dan Önce Türklerin Sanat Ortaklıkları),** İstanbul: Cem Yayınları
- KUBAN, D. (2001) Selçuklu Sanat Dünyası, Alâaddin'in Lambası: Anadolu'da Selçuklu Çağı Sanatı ve Alâaddin Keykubad,** İstanbul: Yapı Kredi Yayınları
- KUBAN, D. (1970) Ortaçağ Anadolu-Türk Sanatı Üzerine Gözlemler",** Malazgirt Armağanı, , Ankara: TTK Yayınları 103-117.
- KUBAN, Doğan (1970). Sanatta Ulusal İçerik Üzerine**
- KÜÇÜKDAĞ, Yusuf, ERDEMİR, Yaşar, ŞAHİN, Bekir (2012). Karatay Tarih-Kültür-Sanat I ,** Konya
- KÜÇÜKDAĞ, Yusuf, ERDEMİR, Yaşar, ŞAHİN, Bekir (2012). Karatay Tarih-Kültür-Sanat II ,** Konya
- LEWIS, B. (1970). Modern Türkiye'nin Doğuşu ,** Ankara: Doğuş Matbaa

O.Aslanapa-Y. Durul, a. g. e., s. 58; O. Aslanapa, Türk Halı Sanatı'nın Bin Yılı, İst. 1987,s.13-36; Ş. Yetkin, Türk Halı Sanatı, Ankara, 1991, s. 7.

ÖGEL, S. (1989) Anadolu'nun Selçuklu Çehresi, Türkiyemiz Dergisi (59); 4-11.

ÖGEL, Semra (1987). Anadolu Selçuklularının Taş Tezyinatı, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi

ÖNER, Demet (2018). Okul Öncesinde Sosyal Bilgiler Eğitimi: Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

ÖNEY, Gönül (1992). Anadolu Selçuklu Mimari Süslemesi ve El Sanatları, 3. Baskı, Ankara: Doğu Matbaa

ÖZER, Elçin (2009). Türkiye'de Sanat Eğitimi ve Hasan Pekmezci Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi

ÖZSOY, Vedat (2003). Görsel Sanatlar Eğitimi (Resim-İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri), Ankara: Ümit Ofset Matbaacılık

ÖZTÜRK, Mine (2009) Seramik Eğitimi Veren Fakültelerde Selçuklu Çini Sanatının Uygulanması, Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi

ÖZTÜRK, Mustafa (2008). Konya ve Çevresinde Anadolu Selçuklu Dönemi Çinilerde Kullanılan Bitkisel Motiflerin Dili ve Resim Eğitimi Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi

RİEFSTHL -R. M., 1931 "Primitive Rugs of The Konya Type in The Mosque of Beyshehir", The Art Bulletin, XIII, , pp.176 vd.

RAPOR, Güzel Sanatlar Eğitimi Çalışma Grubu Raporu, M.E.B. Yüksek Danışma Kurulu, M. E. Bas. , Ank 1982

SAN, İ. (1998). Sanatlar Eğitimi. "21. yüzyılın eşğinde Türk Eğitim Sistemi, Sorunlar,Çözümler, Öneriler, Perspektifler" 2. Eğitim Sempozyumu, İstanbul: Mef Okulları.

- STEEGMAN, J.**(1946). **Turkish Painting**, The Stüdyo
- STIEHLER**, “ Sanat Terbiyesi Hakkında Rapor” Maarif Vek. Mec. ,IX.50-65.1926
- ŞAHİN**, Faruk (1983). **Seramik Sözlüğü**, İstanbul: Anadolu Sanat Yayınları
- ŞAHİN**, Pırıl (1999). **Anadolu Selçuklu Dönemi Konya Yapılarında Taş ve Tuğla Süsleme**, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi
- ŞIRLAKOĞLU**, Altınay (2004). **Kültürel Yaşam ve Sanata Etkileri Bakımından Sanat Eğitimi Programlarının Önemi**. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi
- ŞİMŞİR**, Zekeriya (1990). **Konya Selçuklu Çinilerinde Kullanılan Motifler**, Konya: S.Ü.Sos. Bil. Enst. Yük. Lis. Tezi,
- TAPAN**, Nazan (1983). **Anadolu Medeniyetleri III Selçuklu/Osmanlı**, İstanbul: T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı
- TELLİ**, H. (1990). **Türkiye’de Resim İş Öğretimine Genel Bir Bakış**. Ankara: Ted Sempozyum.
- TELLİ**, Hidayet (1990). **“Türkiye’de Resim-İş Öğretimine Genel Bir Bakış”**, Ankara: TED. Sempozyumu
- TELLİ**, Hidayet (1996). **“Eğitimin Genel Hedeflerinin Davranış Biçimine Dönüşmesine Sanat Eğitiminin Katkısı Vardır”**, M. E. **Dergisi**, 131, 41-43
Ankara
- TÜRKDOĞAN**, G. (1981). **Sanat eğitimi yöntemleri**, Ankara: Ayyıldız Matbaası
- UĞURLU**, Sena (2013). **Türkiye’de Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirmeye Genel Bakış**, Yüksek Lisans Tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi
- UZ**, Mehmet Ali, **DOĞAN**, Muhammed (2017). **Belgelerle Adım Adım Konya**, 2.Baskı, Konya

ÜNSÜR, Nevin (1994).Konya Yöresi XIII Y.Y. İlk Yarısındaki Selçuklu Rumi Motifleri(Mimaride Çini ve Taş İşçiliği), Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi

ÜNVER, Erdem (2002). Sanat Eğitimi, 1. Baskı, Ankara: Nobel Yayınevi

YEŞİLYURT, E. L. (2009). İlköğretim Okullarındaki İkinci Kademe Görsel Sanatlar Dersi Programının İşlenişinde Karşılaşılan Sorunlar. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale: Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi

YETKİN, Ş. (1972). Anadolu'da Türk Çini Sanatının Gelişmesi, İstanbul

YILDIRIM, Mustafa (2015). Konya'da Kaybolan Türk İslam Eserleri, 1. Baskı, Konya: Palet Yayınları

İNTERNET KAYNAKÇASI

Selçuklularda Kültür ve Medeniyet <https://tarihportali.net/buyuk-selcuklularda-bilim-ve-sanat-kisa-ozet> (Erişim tarihi:17.08.2019)

http://www.mustafacambaz.com/details.php?image_id=29114&sessionid- Selçuklu Kartalı (Erişim Tarihi:16.08.2019)

http://www.mustafacambaz.com/details.php?image_id=29174 Sahip Ata Cami minaresi (Erişim tarihi:17.08.2019)

<https://tr.pinterest.com/pin/528258231266248587/?lp=true> İnce Minare Kapı Portali Detay (Erişim tarihi:17.08.2019)

<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/konya/gezilecekyer/karatay-medresesi-cini-eserler-muzesi> Karatay Medresesi Kapı Portali (Erişim tarihi:17.08.2019)

<http://hayalsahnesi.com.tr/turkiyedeki-sanat-okullari> (Erişim Tarihi:09.01.2019)

<http://educasedanismanlik.com/nicel-ve-nitel-arastirma-nedir/> (Erişim Tarihi:19.05.2019)

<https://tarihportali.net/buyuk-selcuklularda-bilim-ve-sanat-kisa-ozet> (Erişim Tarihi:16.08.2019)

Anadolu Türk Halı Sanatının Kaynakları-Bekir deniz 83
<https://dergipark.org.tr/download/article-file/152337> (Erişim Tarihi:16.08.2019)

http://www.furkankilic.com/p/asm1/kultsan_sanat_els_cam.htm cam işçiliği
(Erişim Tarihi:13.08.2019)

Türk Minyatür Sanatının Gelişimi <http://www.sanatsal.gen.tr/turk-minyatur-sanatının-ozellikleri/> (Erişim Tarihi:16.08.2019)

BİNARK, İsmet, Türklerde Resim ve Minyatür Sanatı
<http://acikerisim.fsm.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11352/1226/Binark.pdf?sequence=1> (Erişim Tarihi:16.08.2019)

ÖZCAN, Koray **Aanadolu'da Selçuklu Kentler Sistemi ve Mekansal Kademelenme**
http://jfa.arch.metu.edu.tr/archive/02585316/2006/cilt23/sayi_2/21_62.pdf
(Erişim Tarihi:16.08.2019)

SELÇUKLULAR <https://islamansiklopedisi.org.tr/selcuklular> Erişim Tarihi:16.08.2019)

Anadolu Selçuklu Devleti <https://www.tarihiolaylar.com/tarihi-olaylar/anadolu-selcuklu-devleti-180> (Erişim Tarihi:16.08.2019)

Ek-1

1. Cinsiyetiniz:() Kadın () Erkek

2. Yaşınız:() 17-22 yaş arası () 23-28 yaş arası () 29 üzeri

3. Devam Eden Eğitim Durumunuz :() Ön Lisans () Lisans() Yüksek Lisans () Doktora

4. Mezun olduğunuz lisenin türünü belirtiniz.

() Düz Lise () Süper Lise () Anadolu Lisesi () Fen Lisesi () Güzel Sanatlar Lisesi

() Meslek Lisesi () Diğer (Belirtiniz):

Yukarıdaki Soru Örnekleri rutin Anket uygulanan öğrencilere sorulan soru kalıplarıdır.

A

1

2

3

4

5

Lütfen aşağıdaki sorulara seçeneklerden durumunuza uygun olanı "X" işaretiyle işaretleyiniz.	Hiç İlgilenmem	Az İlgilenirim	İlgilenirim	Çok İlgilenirim	Çok Fazla İlgilenirim
Kültür ve Sanat Tarihimiz ile ilgili yayınları (kitap-dergi vb.) okumaya ne kadar ilgilisiniz? A1					
Kültür- Sanat içerikli müze ve öğren yeri gezi ve ziyaretlerine ne kadar ilgilisiniz? A2					
Selçuklu Sanatı ve Tarihi üzerine çıkan haber ve bilgi kaynaklarına ne kadar ilgilisiniz? A3					

Sonraki Soru Kalıpları A bölümü olarak ayrılmış, A1, A2, A3 olarak sorular kodlanmış 1=Hiç İlgilenmem, 2= Az İlgilenirim, 3= İlgilenirim 4= Çok İlgilenirim, 5= Çok Fazla İlgilenirim şeklinde kodlamalar yapılmıştır.

B**5 4 3 2 1**

Lütfen aşağıdaki sorularla ilgili seçeneklerden durumunuza uygun olanını “X” işareti ile işaretleyiniz.	Kesinlikle Katlıyorum	Katlıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
Farklı medeniyetlere ait kültürel miras konularının sanat üretiminde kullanılması, toplumların birbirlerini tanımalarına, dolayısıyla kültürlerin de birbirlerine yakınlaşmasına yardımcı olur. B1					
Sanat eğitimi derslerinde 'Kültürel Miras' eğitimine yönelik müze-ören yeri gezileri, öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağlar. B2					
Müze ve anıtsal kültür varlıklarında ders faaliyetleri yapılmasının okul içi etkinliklere göre daha fazla öğrencinin sanat hayatına fayda sağlayabileceğini düşünüyorum. B3					
Fakülte ders programında 'Selçuklu Sanat Mirası' içeriklerinin artırılması öğrencilerin öğrenim durumları için önemli bir katkı oluşturacaktır. B4					
Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki					

<p>Selçuklu Sanatı üzerine yapılmış geçmiş dönemdeki kültür-sanat varlıklarının sanatta malzeme olarak kullanılması gerektiğini düşünüyorum.</p> <p>B5</p>					
<p>Eski Selçuklu şehrinde yer alan bir okul olarak, üniversitemde ders programlarında ‘Selçuklu Sanatı’ içerikli konulara yeterince yer verilmektedir?</p> <p>B6</p>					

Ankette hazırlanan A bölümündeki sorular gibi B bölümünde aynı şekilde kodlamalar yapılmıştır.

C Bölümünde ise açık uçlu sorular verilmiştir. Bu soruların yanıtları orantılıdır. C bölümündeki sorular şu şekilde kodlanmıştır.

1. Selçuklu Sanat Üslubu hakkında ne kadar bilgi sahibisiniz ? Kısaca açıklayınız. **C1**
2. Çalışmalarınızda geleneksel (**motif-c 2.1.**) ve (**sembol-2.2**) kullanıyor musunuz ? Varsa Açıklayınız. **C 2**
3. Geleneksel (Selçuklu, Osmanlı vb.) sembol, desen ve motiflerin çağdaş sanat uygulamalarında kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz? **C3**
4. Selçuklu sanat mirası örneklerinden neleri biliyorsunuz? Açıklayınız. **C4**

5. Dersler içerisinde Kültürel Miras Eğitiminin ders sayısı ve süresi olarak yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Açıklayınız. C4
6. Eğitim hayatınız süresince herhangi bir Selçuklu Kültür varlığına yönelik bir etkinliğiniz oldu mu? Açıklayınız. C5
7. Selçuklu Sanat Üslubunun diğer dönemlerdeki sanat anlayışlarından farkları sizce nelerdir? Açıklayınız. C6
8. Okul içi ve dışında Selçuklu kültür mirası eğitime yönelik ne tür etkinliklere katıldınız. C7
9. Eğitim süreçlerinde kadim kültür sanat anlayışının, yeni nesillerce sahiplenilmesi için neler yapılabilir. Önerileriniz. C8
10. Okuldaki hocalarınız sanat çalışmalarında geleneksel motif desen veya sembol kullanıyor mu? C9

* Eklemek istediğiniz başka görüşleriniz var mı?

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öz geçmiş

1993 yılında Adana’da doğdu. İlköğretim ve Lise eğitimini Konya’da tamamladı. 2015 yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Bölümünden mezun oldu. 2017 yılında Konya Büyükşehir Belediyesi Genç Komek Yaz Okulunda Resim Eğitimliği yaptı. 2017 yılında Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi (Konya Food & Agriculture University) Sağlık, Kültür ve Spor Dairesinde çalışmaya başladı. Ayrıca Öğrenci Toplulukları Komisyon Sekreterliği ve YÖKSİS Engelli Birimler Sorumlusu görevine devam etmektedir.

